

Yosë yonquiatona cantapiso'

Tëhuënychachin noya cancantërehuasopita

- 1** ¹ Cancanënpoa quëran huarë'
Yosë imapatëhua', noya
ni'sarinpoa'.
Ina marë' tëhuënychachin noya
cancantarihua'.
Co noyahuë' nipsisopitaso',
yaanishacancantërinënpoa'.
Yainapotohuachinënpoa', jama
natëahuasohuë'!
Oshahuano'sa napopiso', jama
nonanapatahuasohuë'!
A'naquënso', Yosë yatëhuapi.
¡Co inapita payacaso ya'huërin-
huë'!
² Sinioro pënëntërinso' pa'yatatë-
hua',
tahuërinta tashinta co nanian-
tarihuahuë'.
³ Inapohuatëhua',
i'shana yonsanquë sharo'sa sha'-
pinan pochin nicarihua'.
Inaso', monoquën quëran huarë'
noya noyataton,
tahuërinën nanihuachin nitërin
huachi.
Ina pochin nipatëhuaso', ya'ipi
ninëhuasopita noya pipita-
rinpoa'.
⁴ Co noyahuë' nipsisopitaso', co
onporo napoapihuë'.
Arosë sha'huëtë ihuani quiquiconin.
Ina pochin nicatona', co manta
chiniapihuë'.
⁵ Ana'intacaso tahuëri nanihua-
chin,

co onporo cha'ëponahuë'.
Noya nipsisopita huáncana,
co onporo huaniapihuë'.

- ⁶ Noyasáchin nipatëhua', Sinioro
a'pairinpoa'.
Co noyahuë' nipsisopitaso nipirin-
huë', oshanëinari na'intarin.
Inari na'intarin ni'ton, ta'huan-
tapona huachi.

Yosëri hua'anëntacaso marë' acorinso'

- 2** ¹ Inpio naciono'saquë ya'huë-
pisopita, co no'tëquën
yonquipihuë'.
Sinioro co quë'yatonaraihuë'
pinosapi:
“Huëco canpoari minsëahua',”
ta'tona', ma'sha onpotacaiso'
yonquirapi.
² Copirnoros'a', hua'ano'sa',
inapita niyontonpi.
Sinioro ahuecaiso marë' nisha'-
huitapi.
Copirno huayoninso tëranta', co
nohuantopihuë':
³ “¡Huëco canpoara nohuantëre-
huaso' niahua'!
¡Co ina natëcaso ya'huërin-
huë'!” tosapi.
⁴ Sinioroso', inápaquë hua'anën-
tërin.
Piyapi'sari no'huipiso' nata-
naton, tëhuarin.
⁵ Ina quëran no'huiton pënënin.
Iquianantaton a'payanin:
⁶ “Quirosarin ninanoso', cari
huayonahuë.

Inaquë hua'anëntacaso marë'
jnani copirno acorahuë!"
itërin.

⁷ Copirno acorinsonta pënëntaton:

"Iporaso Siniro yonquirinso',
sha'huichinquëma'.

Inachachin nontatonco:
'Quëmaso' hui'nahuënquën.

Ipora acoranquën hua'anënta-
maso marë'.

⁸ Nisha nisha naciono'sa', hua'a-
nëntaton camaiaran.

Isoro'pa' nanirinquë huarënta
natanpatanco,
ya'ipi quëtaranquën hua'anën-
taran.

⁹ Hua'na huaraqüë copirnoros'
ata'huantaran.

No'pa' huë'lëta nipatëreso pochin
nitaran,' itërinco," tënin.

¹⁰ Napoaton copirnoros'sanquëma
yonquico'.

Hua'ano'sanquëmanta', noya
natanco'.

Apira a'chintaranquëmaso',
noya nitotoco'.

¹¹ Siniro të'huatatoma', noya
chinotoco'.

Inapatomas', capa cancantoco'.

¹² Isonama quëran hui'nin chino-
toco'.

Inapotatoma', apinorantëco'.
Co'huara no'huiyâtërasënquë-
mahuë', inapoco'.

No'huihuachinquëmaso', pahua-
yanpiramahuë' chimina-
rama'.

Co'so' chinotohuatamahuë',
a'nanaya inaso no'huiarin-
quëma'.

Ina natëtoma chinotohuatamaso
nipirinhüë',
tëhuënhachin noya cancanta-
rama'.

Yosë chiniquën nanantaton noya acorinpoaso'

Yosë cantanën Tapiri ocoirins'o'

8 ¹ Quëmasáchin Siniro hua'a-
nëntërancoi.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso-
pita hua'anëntëran.

"iMa noyanquëncha quëmaso'
ninan paya!

Ya'ipi inápaquë ya'huërinso-
pita quëran,
noya noyanquën quëmaso',"
tënai.

² Quëma nohuanton hua'huaro'sa
noya chinotarinën.

Sho'shopia'huaro'santa', chino-
tarinën.

Inapohuachinara, chini chiní-
quën nanantaton,

piyapinënpita pa'poyaran.

Inapita pa'poyaton, inimicoro'sa
minsëaran.

³ Pi'iro'të acoranso' në'pëhuatora,
yoqui, tayoraro'sa', inapita
ni'nahuë.

Ina nicato: "Ma noyacha acorin
paya," tënahüë.

⁴ Inapita acoaponahuë',

¿piyapicointa yonquirancoi ti?

¿Co quiyaso' máquëncoihuë'!

¿Co yonquiatoncoi catahuan-
coiso inashitëraihuë'!

⁵ Ina nipirinhüë', anquëniro'sa
pochin shininancoi.

Noya nicatoi hua'anënta'huaiso
marë' acorancoi.

⁶ Hua'an pochin nica'huaiso
marë' acorancoi.

Ya'ipi ma'sha hua'anëntërai.

⁷⁻⁸ Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa',
tanán ma'sharo'sa',
anpiantëhuano'sa', samiro'sa
i'quë pa'pisopita,

nisha nisha ma'sharo'sa
 marèquë ya'huëpiso',
 ya'ipi inapita ahua'anëntërancoi.
 9 Quëmasáchin Sinioro hua'anën-
 tërancoi.
 Ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso-
 pita hua'anëntëran.
 “¡Ma noyanquëncha quëmaso'
 ninan paya!
 Ya'ipi inápaquë ya'huërinsopita
 quëran,
 noya noyanquën quëmaso',” tënai.

Piyapi'sa nitapicancanpiso'

Isona canta Tapiri ocoirin

14 1 Piyapi'sa naponin yonquia-
 tona',
 co Yosë ya'huërinhuë pochin
 cancantopi.
 Inapoatona chihuëpiso pochin
 nipi.
 Co nishinahuën nicatona', osha-
 huanpi.
 ¡Co a'naya tëranta noya ninin-
 huë!
 2 Inápa quëran Sinioroso' noco-
 rinpoa'.
 “¿A'naya tëranta ta'ma yonquí-
 nahuan ni'ton,
 chinotaponco to?” ta'ton ninapi-
 rinhuë'.
 3 ¡Co'chi paya! Ya'ipiya pëshonpi.
 Chihuëréso pochin nicatona
 nitapicancanpi.
 ¡Co a'naya tëranta noya nina'pi
 ya'huërinhuë!
 4 Co noyahuë' nipisopitaso',
 co manta yonquirëhuë pochin
 nipi.
 Cosharo ca'nëso pochin Yosë
 piyapinënpitanpoa nitari-
 nënpoa'.
 Naporahuatona', co manta
 Sinioro chinotopihuë'.

5 Inahuaso', pa'yanatona ropata-
 pona'.
 Canpoaso nipirinhuë', ina
 imarëhua ni'ton, catahuara-
 rinpoa'.
 6 Sano piyapiro'sa yonquipiso',
 yatëhuapi.
 Napopirinahuë', Siniorori inapi-
 taso noya nicaton pa'poya-
 rarin.
 7 ¡Ma'cha Quirosarin quëran
 Sinioro huë'sahuaton,
 israiro'sanpoa nicha'ërinpoahuë
 paya!
 Piyapinënpitanpoa nipirë-
 huahuë', a'na parti quëni-
 nënpoa'.
 Sinioro nohuanton ya'huërë-
 huaquë panantahuatëhua',
 Cacopo shinpitanpoa noya
 ancantarihua'.
 Ya'ipi israiro'sanpoa napoari-
 hua'.

**Onporahuatësona Yosë noya
 chinotacaso ya'huërinso'**

Isona canta Tapiri ocoirin

15 1 Sinioro quëmaso' noya
 noyanquën.
 ¿Onporahuatoita noya nohuita-
 tëinquën
 quëma hua'anëntëranquë nani-
 tërai ya'huëca'huaiso'?
 2 Noya nipisopitaráchin nanitopi
 inaquë ya'huëcaiso'.
 A'napita no'tëquën yonquirapi-
 caso ya'huërin.
 No'tën nanansáchin yonquiatë-
 hua',
 no'tëquënáchin nonacaso
 ya'huërin.
 3 Co pinotacaso ya'huërinhuë'.
 Co a'napita ma'sha onpotacaso
 ya'huërinhuë'.

- ⁴ Co noyahuë' nipsisopita co pa'ya-tacaso ya'huërinhuë'.
Yosë pa'yatopisopitaso', noya ni'caso ya'huërin.
Ma'sona nicacaso' sha'huihua-tëhua',
co canapirëhuahuë tëranta ananicaso ya'huërin.
- ⁵ A'na piyapi coriqui a'nanpatë-hua',
co manta ananpëcaso nohuanta-rihuahuë'.
A'na piyapi co manta tëhuëpi-rinhuë' ana'intacaso marë'
pahuërëhuachinënpoa', co ma'patarihuahuë'.
Inaporëhuasopitaso',
co onporonta to'coitërëso pochin nisarëhuahuë'.

**Yosë nosoroatonpoa
a'pairinpoaso'**

Tapi Yosë nontërinso'

- 16** ¹“Yosë noya a'pairinco,” ta'to imaranquën Sinioro.
Napoaton noya a'paico.
- ² Quëmasáchin chinotëranquën.
Co nohuitëranquënhuë' napo-rini,
co noya cancanchitohuë'.
- ³ A'naquën ya'huëhuano'saso',
mamanshiráchin moshapi.
“Inapitaso' chiniquën nanan-topi,” ta'tona', imapi.
- ⁴ Mamanshiráchin pa'yatatona',
a'na ma'patërachinpi.
Inapita marë' ma'sha tëparahua-tona', huënai' a'patopi.
Caso co pi'pisha tëranta inapita pochin cancantarahuë'.
- ⁵ Quëmasáchin Sinioro nohuantë-ranquën.
Catahuamiatëranco ni'ton, nóya cancantarahuë'.

- Noya a'paiatonco ni'sáranco.
- ⁶ Quëma nohuanton nóya ya'huë-
rahuë.
Catahuaranco ni'ton, nóya
cancantërahuë'.
- ⁷ Yonquiransopita anitotëranco.
Ina marë' noya cancantato
chinotëranquën.
Tashirë chachin yonquihuatën-
quën,
a'chintaranco noya nica'huaso
marë'.
- ⁸ Nani tahuëri quëmaso' ca'tana-
ranco.
Inchinanëhuë quëran
ya'huëaran ni'ton,
co anotatë pochin nisarahuë'.
- ⁹ Napoaton caso capa cancantë-
rahuë.
Co chimina'huaso tëranta
të'huatërahuë'.
- ¹⁰ Quëmasáchin Sinioro natëran-
quën ni'ton,
co nohuantaranhuë' nonëhuë
chanatacaso'.
Hua'yanëhuënta', co chimipiro'sa
ya'huërinquë tël'yataranhuë'.
- ¹¹ Onporahuatoso' nannpimiata-
huaso', quëma a'chintaranco.
Nani tahuëri catahuaranco
ni'ton, noya cancantarahuë'.
Quëmaquë'pa' nipato, capa
cancantomiatarahuë'.

Yosë noya noya nininso'

Isona canta Tapiri ocoirin

- 19** ¹ Pi'iro'të nëpëhuatëhuara,
nani ma'sha Yosëri
acorinsopita ni'nëhua'.
Inapita ya'huërin ni'ton, Yosë noya
noya nininso' anitotërinpoa'.
- ² Tahuërinta tahuëri capini,
tashinta tashi capini
nisha'huitopiso pochin nicatona',

- Yosë noya noya nininso' anito-
tërinpoa'.
- ³ Nonpiso' co natanëhuahuë'.
Topinan tanahuantárin.
- ⁴ Napoaponahuë', nisha nisha
parti, inachachin anitotarin.
Ya'ipi isoro'paquë nahuinin.
Pi'linta ya'huëcaso marë'
inápaquë pëi pochin acotërin.
- ⁵ Nani tahuëri inaso', ta'ana'pi
pochin nisarín.
Capa cancantaton iranën
pa'tërinso pochin nisarín.
Sa'ana'pi huë'ërinso patoana
quëran, pipirinso pochin ninin.
- ⁶ Pipirin quëran ya'norahuaton,
pomosoontarin.
Ina quëran ya'conin'pa' nohua-
ramarin.
Co incari tëranta pi'catërinso'
cha'ëtërinhuë'.
- ⁷ Sinioro pënëntërinson'ta', noya
noya.
Anitotohuachinpoa', anoyacan-
cantërinpoa'.
Sha'huirinsopita noya natëhua-
china',
apínapichin yonquipisopitanta',
yonquínanhuan quëparitapi.
- ⁸ Nanamën quëran no'tëquën
anitotërinpoa'.
Natëhuatëhua', noya cancanta-
rihua'.
Camaitërinso'pitaso', noyasáchin.
Natëhuatëhua', quënantërëso
pochin cancantarihua'.
- ⁹ Sinioro të'huatatëhua natëhua-
tëhua',
co në'huëtërinso pochin nisarë-
huahuë'.
Inapohuatëhua', ya'huëmiatarihua'.
Sha'huirinsopitaso', no'tëquëná-
chin.
Ya'ipi inapitaso', noyasáchin.
- ¹⁰ Oro pa'ton ni'ton, na'con
nohuantopi.
Ina quëran pa'ton pa'ton Yosë
sha'huirinsoso ni'ton,
na'con na'con nohuantahua'.
Ninointa cashi cashin ni'ton,
pa'yatopi.
Yosë sha'huirinsoso', ina quëran
cashi cashin ni'ton,
na'con na'con pa'yatahua'.
- ¹¹ Yosë sha'huirinsopita yonquiatëhua',
niyátainpichin ya'huëarihua'.
Noya natëhuatëhua', na'con
catahuarinpoa'.
- ¹² Co noyahuë' nipatoira, co
quiyaora nitotërai huë'.
Tëhuëtätëinquën oshahuanpi-
rai huë', co nitotërai huë'.
Ina marë' ana'intancoiso nipi-
rinhuë', nicha'ëcoi.
- ¹³ "Quiyaora noya nisarai," topatoira,
co natantochináchinhuë' cancantarai.
Piyapinëncoi ni'toi, ina pochin
cancantohuatoi, inquitocoi.
Inapotohuatancoi, co tëhuëca'huaiso
ya'huëtarincoihuë'.
Panca oshahuana'huaiso nipi-
rinhuë', cha'ësarai.
- ¹⁴ Quëmaso' nani tahuëri ni'sarancoi.
Catahuacoi noyasáchin
yonquiatoi, noyasáchin noin.
Quëmasáchin Sinioro pa'poya-
toncoi, nicha'ërancoi.
- Parisitopirinhuë', Yosëri
noya acoantarinsó'**
- Ison'ta canta Tapiri ocoirin*
- 22** ¹Quëmaso Yosënëhuënquën
nipiranhuë',
¿onpoatonta patëranco?
¡Huëcaton nicha'ëco huachi!
Co napion ancatato nontaran-
quënso' natanaton, ¡cata-
huaco huachi!

- ² Tahuëri tashirë chachin nontá-
piranquënhuë',
co a'panirancohuë'.
¡Inapoato co manta sano
cancantërahuë'!
- ³ Quëmaso napoaponahuë', noya-
sáchin ninan.
Ya'ipi isairai'sacoi hua'anëntë-
rancoi.
Napoaton ya'ipicoi chinotërain-
quën.
⁴ Iráca shimashonëhuëpita natë-
rinën.
“Catahuarinpoa mini,” topiso
marë' nicha'ëran.
⁵ Chiníquën nontohuachinën
nicha'ëran.
Quëma ninarinën ni'ton, co
atapananhuë'.
⁶ Caso nipirinhüë', co piyapi
pochin ni'ninacohüë'.
Cha'cho pochin nicatonaco
tëhuarinaco.
Na'a piyapi'sa co quë'yarinaco-
huë'.
⁷ Na'huëpona pochin nocanato-
naco tëhuarinaco.
Tanshitatonaco, aquinotërinaco.
⁸ Napoatona':
“ ‘Yosë natërahuë ni'ton, cata-
huaponco,’
tënin ni'quëhuarë', inari
nicha'ëin.
Nosororin ni'quëhuarë',
nicha'ëin,” topi nonatona'.
⁹ No'huitonaco napopirinhüë',
no'tëquën mini nosororanco.
Quëma nohuanton hua'huatë-
rahuë.
Quëma nohuanton mamahuë,
iporahuatonco asho'sho-
rinco.
¹⁰ Co'huara hua'huachátërasoco-
huë', a'pairanco.
- Yo'nanquë nicasoco quëran
huarë'
quëmaso' acoranco chinota'-
huanquënso marë'.
¹¹ Ama naniantocosohüë'.
Nani ma'sha onpopirahuë', co
insonta catahuarincohuë'.
¹² Toro no'huitëraya pochin inimi-
coro'sa tancapitërinaco.
Pasan parti tororo'saso', chiní-
quëno'sa'.
Ina pochin nicatona yaminsëri-
naco.
¹³ Pa'piniso' përaantahuaton
ma'sha manin.
Inapochachin inimicoro'santa',
no'huimiatahuatonaco pashita'-
parinaco.
¹⁴ I'sha në'huëi' nipachina, oporë'.
Inapochachin canta', co huachi
nohuantërinacohüë'.
Ya'ipi nansënëhuëpita nia'po
nia'po toconin ninatanahuë'.
Pa'nanso' pënquë soquirin.
Inapochachin canta' cancantato,
co huachi chiníquën cancantë-
rahuë'.
¹⁵ Sënan a'pëhuatëra yanirin.
Ina pochachin canta',
yanirahuëso pochin nicato co
huachi chinirahuë'.
Pa'pi yamoroto yaniconopira-
rahuë ninatanahuë'.
Chiminpatëra, amocan taranë'.
Inapochinachin canta' nisa-
rahuë'.
¹⁶ Huëntonën ni'niraso', tancapita-
huatona ma'sha mapi.
Inapochachin canta', inimico-
ro'sa nitërinaco.
Imirahuë, nantëhuë, inapita
oquitërinaco.
¹⁷ Nansënëhuëpita pichichináchin
pasháporin.

- Parisitasoco inimicoro'saso
ni'sárinaco.
- ¹⁸ A'morahuëso', nicanapiso pochin
nicatona', a'naya a'naya mapi.
- ¹⁹ Napotopirinacohuë', quëmaso'
Siniro achiniaranco.
Ama patocosohuë'. ¡A'naroáchin
huë'sahuaton catahuaco!
- ²⁰ Sahuëniquë teparëso pochin
yanitërinaco.
Nicha'ëco ama inapochinacoso-
huë'.
Ni'nira pochin cancantatona yatë-
papurinacohuë', ¡pa'poyaco!
- ²¹ Pa'piniro'saso', nahuëantahua-
tonpo yamaninpo'.
Tanan ohuacaro'santa pomonën
quëran yatëparinpo'.
Inapita pochin inimicoro'sa yani-
topirinacohuë', ¡nicha'ëco!
- ²² Inapotohuatanco, imarinquën-
sopita achinicancanarahuë.
Niyontonaiquë chinotatënquën:
"Yosparinquën," itarainquën.
- ²³ Siniro imarëhuasopita inasá-
chin chinotahua'.
¡Cacopo shinpitanpoa inasáchin
pa'yatahua'!
¡Ya'ipi isirairo'sanpoa inapoa'a-
hua'!
- ²⁴ Popriyaro'sa parisitohuachi-
nara, Siniroso' co topinan
ni'sárinhuë'.
Co na'pitatë pochin nicaton,
tanapitaponhuë'.
Co napion ancatatona nonto-
huachinara, natanahuaton
catahuararin.
- ²⁵ Naporinso marë' ina chinotato:
"Notohuaro' imarinenquënso-
pita niyontonpiquë, chinota-
ranquën.
No'tëquën nonaton catahuatë-
ranso marë' napotaranquën.

- Ma'sona nica'huaso' sha'huitë-
ranquënsopita,
chinotërinënsopita ni'tonëncuë
ananiarahuë," itarahuë.
- ²⁶ A'naquëmanta', a'napita aparisi-
tápirinëncuëmahuë',
noyá natëaquë huarë' coshatoco
huachi.
Siniro yoniramasopita hua'qui
tahuëri nicatoma', ina chino-
toco'.
- ²⁷ Nisha nisha piyapinquëma nisha
nisha nacionquë ya'huërama'.
Ya'ipi parti ya'huëramasopita
huëcapairahuatoma', ina
chinotoco'.
¡Jsonahuatoma chinotoco'!
- ²⁸⁻²⁹ Siniro mini ya'ipi nacion'sa
hua'anëntërin ni'ton,
isonahuatona chinochina'.
Ya'ipi ma'huano'sa', ya'ipi
nanpipisopita, inapitari
chinochina'.
Ina nohuanton nanpirapi ni'ton,
inapochina'.
- ³⁰ Cá quëran pipisopita Siniro
chinotápona'.
Ina naporinsopita chiminai
huarë' sha'huipona'.
- ³¹ A'na tahuëri hua'huatopisopita,
Yosë no'tëquënáchin nininso'
sha'huitapona'.
Nani ma'sha nininsopitanta',
anitotapona'.

Siniro a'pairinpoaso'

Isona canta Tapiri ocoirin

- 23** ¹Quëmaso' Siniro nóya
a'pairanco.
Ohuicaro'sa hua'anëni a'pai-
rinso pochin nitëranco.
Co manta pahuantërincohuë'.
² Hua'anëni ohuicaro'sa noya
pastoquë quëparin.

Nani coshatohuachinara, inaquë
chinotopi.

O'ocaiso marënta', sanoi'
nininquë quëparin.

³ Inapochachin canta', achinican-
canachinanco.

Noyanquën ni'ton, anoyacancantë-
ranco noya nica'huaso marë'.

⁴ Chiminchináchin nipirahuë
tëranta',
co manta të'huata'huaso ya'huë-
rinhuë'.

Quëmaso' Sinioro co pataran-
cohuë'.

Ohuicaro'saso', hua'anëni
huaranën quëran pa'poyarin.

Inapochachin canta noya
ni'saranco ni'ton, chiníquën
cancantarahuë.

⁵ Inimicoro'sa no'huipirinacohuë',
quëmaso' noya niconco, noya
cosharo acotëranco.

Pimo hua'saiquë pashimototëranco.
Minëquë ta'panápatëra cha'huë-
rinso pochin

ya'soaquë huarë' catahuanco.

⁶ Noya noyanquën ni'ton, nosoro-
miatëranco.

Chimina'huaquë huarë' cata-
huanco nisanin.

Ina piquëranta', quëmaro'co
chachin ya'huëranquë
ya'huëmiatarahuë.

**Noya noya copirno
hua'anëntarinso'**

24 ¹ Ya'ipi isoro'paso', Siniorori
hua'anëntërin.

Ya'ipi ya'huërinso'pitarë chachin
hua'anëntërin.

² Ina nohuanon isoro'pa' achini-
rinsopita ya'huërin.

Marëro'sa', iro'sa', inapita aipi
noyá acorin.

³⁻⁵ Sinioro motopinënuë: ¿Inta
nanitërin nanpëcaso'?

¿Co insonta topinan napoarin-
huë'!

Noya noya chinotacaso
pëinënuë,

¿Inta nanitërin ya'huëmiata-
caso'?

¿co insonta topinan inaquë
ya'huëmiatarinhuë'!

A'naquën noyasáchin yonquiaton,
noyasáchin ninin.

Naporahuaton co mamanshi
mosharinhuë'.

Yoscoarë' topachinanta', no'të-
quënáchin nonin.

Ina pochin nininso' nanitërin
Sinioro pëinënuë ya'huë-
caso'.

Ina pochin nininsoso', Siniorori
catahuanarin.

Yosëri noya niconco, nica'ësarín.

⁶ Ina pochin cantotohuatëhua',
Yosë nóya chinotarëhua'.

Cacoponta ina pochin cancan-
taton ina chinotërin.

⁷⁻¹⁰ Quirosarin ninano ya'coanaro'-
saso',

iráca quëran huarë' ya'huërin.

Noya noya copirno yaya'conpa-
china,

ya'coana a'pairo'sa camaiapona':

“¿Ya'coanaro'sa noyá i'soatoco'!

¿Naporó huarë' noya noya
copirno ya'conarin!” itapi.

“¿Inta isoso noya noya copirno?”
topachinanta':

“¿Isoso mini Sinioro! Isairio'-
sanpoa chinotërehuaso'.

Chini chiníquën nanantaton,
míso ahuëtërin.

Inariáchin ya'ipi ma'sha ya'huë-
rinso hua'anëntërin,” tosa-
rëhua'.

**Sinioro a'pintatonco
nicha'ërancoso'**

Isonta canta Tapiri ocoirin

- 27** ¹Sinioro, quëmaso' a'pintatonco nicha'ëranco.
 ¡Co insonta të'huata'huaso ya'huërinhuë!
 Sinioro, quëmaso' pa'poyaranco ni'ton, noya ya'huëarahüë.
 ¡Co inso tëranta të'huatarahuë!
² A'naquën co noyahuë' nipisopita, inimicotërinaco.
 Niyontonatona', yaahuërinaco.
 Ahuëatonaco ata'huantiinacoso yonquipi.
 Napoaponaraihuë', inahuasá i'parahuatona anotopiso pochin nisapi.
³ Sontaro'sa huënton tancapitopirinacohüë tëranta', co pa'yanapohüë'.
 Ahuëinacoso marë' noya niacohuachinaranta', sano cantarahuë.
⁴ A'naíchín ma'sha Sinioro natainquën acotoco.
 Ina pa'pi nohuantato napoarahüë.
 Quëma pëinënquë quëtoco ya'huë'i.
 Inaquë ya'huëato chinota'inquën. Noyápiachin ninanso', ni'sa'i.
⁵ Parisitacaso tahuëri canquihua-chin,
 quëma Sinioro pa'poyaponco. Pëinënquë chachin po'orëso pochin nitaranco.
 Inaquë noya noyaso na'pirai.
⁶ Naporo' inimicoro'sa co huachinanitapaponacohüë'.
 Ina quëran ma'sharo'sa quëcato, pëinënquë quëma marë' tēpato, ahuiquitarahuë.

- Capa cancantato, “yai,” charápo. Nisha nisha cantanën cantato chinotaranquën.
⁷ Quëma Sinioro nontaranquën ni'ton, natanco.
 Nosorochináchin nontaranquën ni'ton, catahuaco.
⁸ “Nontoco catahuainquën,” itarancoso pochin cancantërahuë.
 Napoaton nontaranquën Sinioro.
⁹ Ama na'pítatë pochin nitocoso-hüë'.
 Ama no'huitonco a'pacosohüë'. Catahuancoso marë' quëmasá-chin chinotëranquën.
 A'pohuatanco, co insonta pa'poyaponcohuë'.
 Quëmasáchin Yosënhüëinquën ni'ton, nicha'ëranco.
¹⁰ Tatahuë, mamahuë, inapita a'popirinacohüë tëranta', quëmaso' Sinioro masahuatonco catahuararanco.
¹¹ Inimiconëhuëpita ma'sha yaonpotërinaco.
 Napoaton Sinioro ma'sona nica'huaso' anitotoco.
 A'ninquëchin anitotoco cha'ëi.
¹² Ama canainacoso marëhuë' pa'poyaco.
 Nonpinapitonaco, yaaparisitërinaco.
¹³ Yaaparisitopirinacohüë', Sinioro nosorancoso' niantarahüë.
 Isoro'paquë nanpisoco chachin niantarahüë.
¹⁴ Napoaton chiníquën cancantato: “¡Sinioroso' onpopionta catahuararínco!
 Chiníquën cancantato inasáchin ninarahuë.
 ¡Tëhuënhachin Sinioro catahuarínco!” tënahüë.

Oshanën sha'huitohuachina,
Yosëri inquitërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

- 32** ¹Insosona tëhuëaton osha-
huanpirinhuë',
Yosëri noyá inquitohuachina,
tëhuënhachin capa cancanchin.
²Oshanënpoa Yosë sha'huitohua-
tëra, inquitërinpoa'.
Inquitërinpoa ni'ton,
inaso co pi'pian tëranta ina
yonquirinhuë'.
³Oshahuanpirahuë', co no'tëquën
nonahuë':
"Caso noyaco, co oshahuanco-
huë'," toconahuë.
Napopirahuë', co sano cancän-
tërahuë'.
Sëtoro'co chachin ya'huëato,
nonëhuënta sanpatëra'piarin
ninanahuë'.
⁴Tahuëri tashirë chachin ana'in-
tëranco ni'ton,
quëquën pë'pëto quëparëso
pochin ninatanahuë.
Pi'isahuachina pasto yanirinsö
pochin
Co huachi manta chinirahuë
ninanatanahuë.
⁵Naporo' oshanëhuë sha'huitëranquën.
Co noyahuë' ninahuësopita
no'tëquën sha'huitëranquën.
Inapohuatora, ya'ipi oshanëhuë
Sinioro inquitëranco huachi.
⁶Inapotëranco ni'ton, imarinën-
quënsopita nontaponën.
Yacatahuatëranso tahuëri'sa
nontaponën.
Paquittërinso pochin ma'sha
onpocaso tahuëri nanipon.
Napopirinhüë', imarinënnquënso-
pitaso sano cancantapona'.
⁷Quëmaso Sinioro pa'poyarancoi.

Huëhuëpiro ninin quëran
ya'shopirancoi.

Catahuarancoi ni'ton, canato-
huatoi cantarápoi.

- ⁸Sinioronënpoa naporin:
"Carinquën catahuaranquën
no'tëquën yonquicaso'.
Anitotaranquën ma'sona nicacaso'.
Noyasha pënënatënquën,
noya ira a'norëso pochin nita-
ranquën.
⁹Inapotohuatënquën, quëmaso'
natëco.
Ama cahuario, mora, inapita
pochin cancantëquësöhuë'.
Inapitaso' noninquë
a'sonconotahuatë', hua'-
nanan acatëntërë'.
Inapotohuatëra, noya natëtöpi
huachi.
Co'so' inapotohuatërahuë', co
onporonta ya'yoraninpo-
huë'," tënin.
¹⁰Inpioro'saso', na'con parisitapona'.
Sinioro ninarëhuasopitaso nipi-
rinhuë',
canopia'hua so'quëtërëso
pochin nitatonpoa',
nosoromiatërinpoa'.
¹¹Sinioro yonquiatoma capa
cancantoco'.
Noya piyapitatoma a'napita
ma'shanënanta noya
ni'patama',
capa cancantatoma', "yai," charáco'.

"Yosparinquën Sinioro,"
itaton, chinotërinso'
- 33** ¹Noyasáchin nina'pinquëma
noya cancantoco'.
Ya'ipi cancänëna quëran imapi-
sopitari
Sinioro chinotohuachina', noya
noya cantapi.

- ² Arpa pi'niatoma Sinioro chino-toco'.
 “Yosparinquën Sinioro,” ta'toma pi'nico'.
 Shoncarin arpanta pi'niatoma', cantanën cantaco'.
- ³ Nasha canta ocoirahuatoma cantaco'.
 Noya cantatoma', noyasha pi'nico'.
- ⁴ Sinioro nanamënso', no'tëquë-náchin ninin.
 Noyasáchin ma'sha acorin quëran
 co nisha nisha cancantërinso-huë', anitotërinpoa'.
- ⁵ Noya coisë^a pochin no'tëquën yonquihuatëhua',
 Sinioro nosoroarinpoa'.
 Ya'ipiro'paquë ina nosororinpoaso ni'nëhua'.
- ⁶ Sinioro camaitohuachina, pi'iro'të ya'norin.
 Inaquë ya'huërinso-pitanta', nonin quëran chachin acorin.
- ⁷ Marënta pancai' nipirinhüë', yontonahuatë taparëso pochin itohua itohua acorin.
- ⁸ Ya'ipiro'paquë ya'huëramasopita Sinioro noya nicatoma natëco'.
 Ya'ipi nanpiramasopita noya nicatoma natëco'.
- ⁹ Ina nonin quëran nani ma'sha ya'huërin ni'ton, natëco'.
 Ina camaitërin quëran noyá acopinan quëparitërin.
 Napoaton noya nicatoma natëco'.
- ¹⁰ Nisha nisha piyapiro'sa ma'pitaso nicacaiso' yonquipi.

- Siniorori ya'copihuachina, co yonquipiso nicaponahuë'.
- ¹¹ Sinioro ma'pitaso nicacaso' yonquihuachina,
 ina tëhuëncinso' onpopionta ya'huëapon.
- ¹² Sinioro piyapinënpitaso' capa cancanchina'.
 Inari huayoninsopita napo'ina'.
- ¹³ Sinioroso' inápa quëran ni'sá-rinpoa'.
 Ya'ipi piyapinpoa ya'huërehuaso ni'ninpoa'.
- ¹⁴ Ya'huërin quëran huarë' inaso', isoro'paquë ya'huëpisopita noya ni'sárin.
- ¹⁵ Inari cancanëna acotërin.
 Ma'pitaso nisapiso', noya ni'sárin.
- ¹⁶ Panca sontaro'sa huënton tëranta',
 co copirnonëna nicha'ësarinhüë'.
 Chiniquéno'sa nipirinhüë tëranta',
 co inaora cha'ëcaiso nanitapihüë'.
- ¹⁷ Cahuarioro'saso', chiniquéno'sa'.
 Napopirinhüë tëranta',
 co ina aipi ya'mitëatona cha'ësapihüë'.
- ¹⁸ Sinioro chinotopisopitaso nipirinhüë',
 inari a'paimiatarin.
 Noya nicatona natëpisopitaso', inapotarin.
- ¹⁹ Chimirin quëran nicha'ëcaso marë' a'paiarin.
 Tanaro tahuëri'santa nipirinhüë',

^a 33.5 *Noya coisëso'*: No'tëquën yonquirin. Co noyahuë' nipisopita ana'intarin. Noya nipisopitaso' pa'poyararin. Nonpinapipirinhüë', pa'poyararin.

a'paiaton catahuararin ni'ton,
nanpiapi.

²⁰ Quiyaso' Sinioroíchin chino-
tërai.

¡Ina pa'poyatoncoi catahua-
rincoi!

²¹ Ina yonquiatoi capa cancantërai.
“Inaso', noyasáchin nicaton cata-
huararincoi,” ta'toi naporai.

²² ¡Quëmasáchin Sinioro ninaran-
quën ni'ton,
nosorocoi! ténahuë.

**Siniorori a'pairinso'
yonquiaton cantarinso'**

Isonta canta Tapiri ocoirin

34 ¹ Apira apira Sinioro chino-
tarahuë.

Ina chinota'huaso', co onpo-
ronta tananpitapohuë'.

² Sinioro imato: “¡Ma noyacha
ninahuë paya!” ténahuë.

Sano piyapiro'sa natanpachi-
nara, capa cancanchina'.

³ Huëco napopináchin Sinioro
chinotahua'.

Chini chiníquën nanantërinso
marë' inapotahua'.

⁴ Ma'sha onpoato Sinioro chinotë-
rahuë.

Pa'pi pa'yanpirahuë', ina
nicha'ërinco huachi.

⁵ Sinioroíchin në'pëhuatëhua',
capa cancantarihua'.

Co onporonta topinan quëran
ina ninarihuahuë'.

⁶ Sa'ahuaya pochin cancantato,
chiníquën Sinioro nontë-
rahuë.

Inaso', nani ma'sha onporahuë
quëran nicha'ërinco.

⁷ Sinioro noya nicatë natëhuatëra,
anquëninën tahirapitonpoa
pa'poyararipoa'.

⁸ Sinioroso' nóya. Tënitoma nito-
toco canpitanta'.

Ina natëtona chinotopisopitaso',
¡tëhuëenchachin capa cancanchina'!

⁹ Sinioroáchin cancantëramasopi-
taso',

ina noya nicatoma natëco'.

Ina noya nicatona natëpisopitaso',
nani ma'sha noya nininso'
ya'huëtapí.

¹⁰ Pa'pinia'huaro'santa cosharo
pahuantopi.

Pahuantohuachinara, tana
natanpi.

Sinioroíchin yonihuatëhuaso',
nani ma'sha noya nininso' co
onporo pahuantarinpoahuë'.

¹¹ Huëco hua'huaro'sa a'chinchin-
quëma', natanco'.

Sinioro noya nicatë natëcaso'
a'chintaranquëma'.

¹²⁻¹³ ¿Hua'qui tahuëri nicatoma',
noya ya'huëcaso nohuantërama tí?
Napohuachinso', noyasáchin
nonacamaso ya'huërin.

Ama onporo tëranta nonpinquë-
sohuë'.

¹⁴ Co noyahuë' ninansopita a'pora-
huaton,

noyasáchin niquë huachi.

Naporahuaton sano ya'huëca-
maso cancantëquë'.

Sano ya'huëaton ina pochin
ya'huëquë'.

¹⁵ A'napita ma'shanëna noya nica-
tona',

co së'huahuachinahuë',

Siniorori noya a'pairin.

Ma'sha onpoatona nontohuachi-
nara,

noya natanaton catahuararin.

¹⁶ Co noyahuë' nipisopitaso nipi-
rinhuë',

Siniorori co noyahuë' ni'nin.
Ata'huantohuachin, co incari
tëranta inapita yonquiarin-
huë'.

¹⁷ Noya nipisopita ma'sha onpoatona
Sinioro nontohuachinara, noya
natanin.

Inapoaton nani ma'sha onpopi
quëran nicha'ësarín.

¹⁸ Oshanëna marë' co napion sëtò-
huachinara,
ya'carísha Siniorori huaniparin.
Oshanëna yonquiatona na'në-
huachinara,
Siniorori nicha'ësarín.

¹⁹ Noyasáchin nipisopitanta', nisha
nisha ma'sha onpopi.
Napopirinahuë', nani ma'sha
onpopi quëran Siniorori
nicha'ësarín.

²⁰ Ya'ípi nansëquën quëran huarë'
Siniorori a'pairarin.

Co a'naya tëranta nipantapihuë'.

²¹ Co noyahuë' nipisopitaso nipi-
rinhuë',
co noyahuë' nipisoari chachin
tëpapon.

Noya nipisopita co quë'yahua-
chinarahuë',
ana'intacaso ya'huërin.

²² Piyapínënpitaso', Siniorori
nicha'ësarín.

¡Inasáchin chinotopisopitaso',
co onporonta ana'intacaso
ya'huëaponhuë'!

Yosëichin yonquicaso ya'huërinso'

Isonta canta Tapiri ocoirin

37 ¹ Ama co noyahuë' nipiso-
pita yonquiaton no'hui-
tëquësohuë'.

Na'a ma'sha ya'huëtòhuachina',
ama noyapatëquësohuë'.

² Iporaso' mini noya ya'huëapi.

Napopirinahuë', pasto pochin
nisapi.

Pasto nipotohuatëra ahuirin.
Inapochachin inahuanta',
a'nanaya ta'huantapona'.

³ Canpitaso noya nicatoma
Sinioro natëco'.

Inasáchin cancantatoma isoro'-
paquë ya'huëco'.

⁴ Sinioroíchin nosoroaton capa
cancantëquë'.

Ina nohuanton nohuantomia-
tëransopita natananso',
ya'huëtarinquën.

⁵ Nani tahuëri Yosë nontatoma':
"Nohuantëranso' Sinioro anito-
toco natëinquën," itoco'.

Inasáchin chinotohuatama',
catahuararinquëma'.

⁶ Camotëchin nipachina, pi'i noya
noya a'pinin.

Inapochachin Sinioro catahua-
huachinquëma',
noya nicatoma imamiatëra-
maso', ya'noarin.

⁷ Sinioro yonquiaton sano
cancantëquë'.

"Catahuaponco mini," tëcaton
ina ninaquë'.

A'naquën co noyahuë' nicapo-
nahuë'

ma'huanahuachin, ama no'hui-
tëquësohuë'.

⁸ Ama no'huitaton yai'huërëtë-
quësohuë'.

Inapohuatan, aquë aquëtë
nanan ya'huëapon.

⁹ Co noyahuë' nipisopitaso',
ya'huëpiso no'pa quëran a'papona'.
Sinioro chinotopisopitaso nipi-
rinhuë',

ya'huëpiso' no'pa' hua'anënta-
pona'.

¹⁰ Co noyahuë' nipisopitaso',

- co hua'quiya quëranhuë'
ta'huantapona'.
Yonipiranhüë tëranta', co
huachi inapita ni'saranhuë'.
11 Sano piyapiro'saso nipirinhüë',
iso no'pa' hua'anëntapona'.
Naporahuatona', sano cancan-
tapi huachi.
12 Inpioro'saso', noya nipisopita
ma'sha yaonpotopi.
Napoatona co tënorochináchin-
huë' ni'pi.
13 Napopirinhüë',
Siniororiso' inapita yonquiaton
tëhuarin.
Ana'intacaso tahuëri nani
naniarin ni'ton, naporin.
14 Inpioro'saso', sahuëni,
pë'chinan, inapita quihuípi.
Sa'ahuaros'a', sano piyapiro'sa',
noya piyapiro'sa',
inapita tëpacaiso marë' inapita
ohuarapi.
15 Sahuëninën quëran yatëpatopi-
rinhuë',
inaorasa' nisha chiminapon.
Pë'chinanëonta', nopantapon.
16 A'naquën inpioro'sa niponarai-
huë', notohuaro' ma'huanpi.
Noya piyapiso' pi'pian ya'huëta-
ponahuë', noya noya ninin.
17 Inpioro'saso', Siniorori ata'huan-
tapon.
Noya piyapiro'saso nipirinhüë',
achiniapon.
18 No'tëquën imapisopitaso', Sinio-
rori a'palarin.
Inari ahua'anëntëransonta',
ya'huëmiatapon.
19 Parisitacaso tahuëri canquihua-
chin, co tapanaponahuë'.
Tanaro tahuëri'santa nipirin-
huë', natëaquë huarë' cosha-
tapona'.
20 Pasto yanipachina a'naroáchin
huëyarín.
Inapochachin inpioro'saso',
Yosëri ana'intapon.
Sinioro inimicotopisopitaso',
conai yanquëërinsó pochín
nicapona'.
21 Inpioro'saso ma'sha a'nantapo-
naraihuë',
co yapahuëretopihuë'.
Noya piyapi'saso', nosoroatona
a'nantopi.
22 Siniorori catahuarinsopitaso',
iso no'pa' hua'anëntapona'.
Inari co noyahuë yonquirapiton
no'huirinsopitaso',
ta'huantapona'.
23 Piyapi noya nisahuachina,
Siniorori chachin achiniarin
noya noya nicacaso marë'.
24 Anotëreso pochín nipirinhüë
tëranta',
co inaquëranchin quëparitarin-
huë'.
Siniorori imirin quëran
së'quëatë pochín nitarin
ni'ton,
huaniantapon.
25 Iráca canta hui'napico nipirahuë',
iporasó mashotërahuë huachi.
Mashotopirahuë, noya nipiso-
pitaso
co onporonta nosoro ya'huëtá-
rinso ni'chinahuë'.
Co hui'nina tëranta ma'shari
pahuantërinhuë ni'ton, co nata
natantërantapihuë'.
26 Nani tahuëri piyapi'sa noso-
roaton ma'sha a'nanin.
Hui'ninpitanta noya ni'tona',
noya catahuatapi.
27 Co noyahuë' ninansopita a'pora-
huaton
noyasáchin niquë'.

- Ina pochin nipatan ya'huëmia-taran.
- ²⁸ Sinioroso', noyasáchin nipisopita pa'yatërin.
Imamiatërin sopita co onporonta a'poarinhuë'.
- Noya a'pairápon.
Inpioro'sa shinpitaso nipirinhuë', ata'huantapon.
- ²⁹ Noya nipisopitaso', iso no'pa' hua'anëntapona'.
- Naporahuatona', inaquë ya'huëmiatapona'.
- ³⁰ Noya nipisopitaso', yonquína-huan nonpi.
Noya coisë pochin no'tëquën nonpi.
- ³¹ Cancanëna quëran Yosë a'chininso', yonquirápi.
Napoaton co to'coitëreso pochin nisapihuë'.
- ³² Co noyahuë' nipisopitaso', noya nipisopita po'oana quëran nëhuëpi.
"Tëpachina'i," ta'tona napopi.
- ³³ Napopirinahuë', Siniorori ya'copiarin co masapihuë'.
- Ana'intacaiso marë' coisëquë quëpahuachinaranta', ina nohuanton coisëri noya a'papon.
- ³⁴ Quëmanta Sinioro natëton ina ninaquë'.
- Inapohuatan Sinioro noya acoarinquën.
Inari chachin iso no'pa' hua'anëntacaso marë' quëtarinquën.
Inpioro'sa ata'huantërinso', quëmaora ya'piran quëran chachin ni'saran.
- ³⁵ A'naquën inpioro'sa noya ya'huëatona', a'napita nocanpi.
Nara panca ta'ahuaninso pochin noya noyatopi.

- ³⁶ Napoaponaraihuë', na'huërinso pochin nicatona',
capa nisapi huachi.
Inapita yonquiato yonípirahuë',
co huachi quënanahuë'.
- ³⁷ Noya nicaton no'tëquënáchin imarinso', ni'quë'.
- Inaso' co pa'yan pa'yan tëcatonhuë', sano cancantapon.
- ³⁸ Co natantochináchinhuë' cancantopisopitaso',
ta'huantomiatapona'.
Co noyahuë' nipisopitaso',
ta'huantacaiso' cantiipon.
- ³⁹ Noya nipisopitaso' Siniorori catahuararin.
Ma'sha onpoatona co napion ancantohuachina',
inari pa'poyapon.
- ⁴⁰ Siniorori catahuararin ta'acaso'.
Inpioro'sari ma'sha yaonpotërin quëran
ta'acaso' catahuapon.
Pa'poyacaso marë' ina nontopi ni'ton, nicha'ësarín.

**Pa'poyarinso marë'
Yosë chinotërinso'**

Isona canta Tapiri ocoirin

40 ¹Ma'sha onpohuatora,
Siniorofchin catahuain-
coso ninarahuë'.

Naporahuë ni'ton,
co napion ancantato nontëra-
huëso' natanahuatonco,
catahuarinco.

² Ya'coroquë ya'corotëreso pochin
co napion ancantopirahuë',
ina quëran ocoirëso pochin
catahuarinco.

Natëtëquë ahuanirincoso pochin
achinicancaninco ni'ton,
chiníquën cancantato noya
pa'nahuë huachi.

³ Inapotërinco ni'ton, nasha
cantanën ocoiato cantarahuë.
“Ma noyacha Yosë catahuarinco
paya,”
tënhuë cantato.
Ina nicatona', na'a piyapiro'sa
Yosë të'huatopi.
Ina të'huatatona', natëpi huachi.
⁴ Sinioroíchin ninahuatëhua',
tëhuënhachin capa cancanta-
rihua'.
Co natëtochináchinhuë' cancan-
topisopita,
co catahuainposo marë' yoniri-
huahuë'.
Mamanshi moshacaiso marë'
Yosë a'popisopitanta',
co tahuërëtarihuahuë'.
⁵ Napoaton Sinioro nontato napo-
tërahuë:
“Quëmaso' Sinioro catahuan-
coiso marë'
notohuaro' pa'yápiro nininso-
pita ninan.
Noya yonquirancoisonta', hua'-
huayátërahuë.
Catahuarancoisopita sha'hui-
huatointa',
co apira tiquichináchinhuë'.
⁶ Ma'sharo'sa tēpatoi chinota'huain-
quënso', co nohuantëranhuë'.
Trico ro'mo pochín nininso'
quëshihuatëinquënta', co
nohuantëranhuë'.
Oshanëhuëi marë' ma'sha ya'ipi
ahuiquitohuatointa',
co noya ni'sarancoihuë'.
Napoaponahuë', quëma
nohuanton nasitërahuë'
natëa'huanquënso marë'.
⁷ Napoaton naporahuë:
Ma'tana Sinioro isëquë nisarahuë.
Quiricanënquë naporinso
chachin nitoco'.

⁸ Quëma nohuantëranso chachin
nohuantërahuë nica'huaso'.
Pënëntëranso', cancanëhuë
quëran yonquirárahüë.
⁹ Notohuaro' piyapínënpita niyon-
tonpiquë,
noya nicacaiso' sha'huitërahuë.
Nani Sinioro sha'huitërahuëso'
nitotëran.
Co piyapi'sa canitërahuë'.
¹⁰ Noyasáchin ninanso' sha'huitë-
rahuë.
Nicha'ërancoso', co nisha nisha
cancantëransohuë',
inapitanta sha'huitërahuë.
Nosororancoso', no'tëquënáchin
nonanso', inapitanta',
notohuaro' piyapínënpita niyon-
tonpiquë no'tëquën sha'hui-
tërahuë.
¹¹ Quëmantá Sinioro nosoroatonco
catahuaco.
No'tëquën nontërancoso
chachin nosoroco.
¹² Na'con ma'sha onporahuë.
Co tiquinahuanhuë ni'ton, co
sha'huichináchinhuë'.
Co noyahuë' ninahuëso marë'
parisitárahüë.
Ya'pirahuë quëraonta', co
huachi noya quënantërahuë'.
Motohuëquë na'con ain
ya'huërin.
Ina quëran na'con na'con
ma'sha onporahuë.
Naporahuaton co huachi chiní-
quën cancantërahuë'.
¹³ ¡Sinioro! Nosoroatonco nicha'ëco.
Manóton huë'sahuaton catahuaco.
¹⁴ ¡Yatëparinacosopita quëmari
atapanquë'!
Ma'sha yaonpotërinacosopitanta',
co taparohuanhuë pochín ta'a-
nanpiinaco.

- ¹⁵ Nocanatonaco tēhuarinacosopi-
tanta',
inapochachin ta'ananpiinaco.
¹⁶ Quēma chinotērinēnquēnsopi-
taso nipirinhüè',
yonquiatēnēn capa cancanchina'.
Quēmari nicha'écaso' nohuanto-
pisopitanta napo'ina':
‘¡Siniroso' chini chiníquēn
nanantērin!' china'.
¹⁷ Caso nipirinhüè', ma'sha
onpoato nosorotárahüè'.
Ama Siniroso naniantocosohüè'.
Quēmasáchin catahuatonco
nicha'ërango.
¡Manóton catahuaco huachi!"
itērahüè.

Sētaton Yosē nontērinso'

Cori hui'ninpita canta ocoipiso'

- 42** ¹ Yo ta'ahuachina, yamo-
roton i'sha na'con na'con
nayarín.
Inapochachin canta', Yosē na'con
na'con nohuantērahüè.
² Yamoro yatēparincoso pochín
cancantato,
Yosē na'con na'con nohuantē-
rahüè.
Inaso' nanpiárin ni'ton, yachi-
notērahüè.
¿Onporo huarēcha ina
pēinēnquē paato,
chinotaantaré'poya? tēnahüè.
³ Nani tahuēri piyapi'sa tēhuarinaco:
“¿Inso huachi Yosē chinotē-
ranso'?” itērinaco.
Napotērinacoso marē'
tahuēri tashirē chachín sētato
na'nērahüè.
⁴ Ina yonquihuatora, pa'pi sētē-
rahüè.
Íraca na'a niyontonahuatoí,
Yosē chinotērai.

- Pēinēnquē yapa'patoira, cari
piyapi'sa quēparahüè.
Capa cancantatoí nonca nonca
tērarai.
“Yosparinquēn Siniroso,” tēcatoí,
panca pita ninai.
Iporaso napoaponahüè', parisi-
tárahüè.
⁵ Parisitapirahüè', jama huachi
sēchisohüè'!
¡Ama huachi napoin ancanchi-
sohüè'!
“Siniroso catahuaantaponco,”
tēnahüè.
Ina nohuanton noya chinotaan-
tapo.
Inasáchin Yosēnēhüè ni'ton,
nicha'ésarinco.
⁶ Ina pochín cancantato Yosē
nontērahüè:
“Cortanii' hui'nirai parti Irmon
motopi ya'huērin.
Nisaro motopinta ya'huērin.
Ina parti ya'huēato,
pēnsa yatacopirínso pochín
cancantērahüè.
Napoaton Siniroso na'con
yonquiaranquēn.
⁷ Panca tahuano'saquē,
anoiro'sa tēnētērinso natanē'.
Anoi' imotērinacoso pochín Siniroso
quēma nohuanton nanirínso
chachín parisitērahüè.
⁸ Napoaporahüè', tahuēri nani-
huachín nosoroarango.
Tashinta nipirinhüè', yonquia-
tēnquēn cantarápo.
Quēmasáchin ananpiranco
ni'ton, nontáponquēn:
⁹ Quēmaso' Siniroso yápa'poyarango.
¿Onpoatonta iporaso' naniantē-
rango?
Inimiconēhuēpita aparisitēri-
naco ni'ton, sētárahüè.

¹⁰ Inimicoro'sa no'huirina-
coso' yonquiato, co napion
cancantërahuë'.

Nani tahuëri piyapi'sa tëhuarinaco:
‘¿Inso huachi Yosë chinotë-
ranso?’ itárinaco,” itërahuë.

¹¹ Parisitápirahuë', jama huachi
sëchisohuë'!
¡Ama huachi napoin ancanchi-
sohuë'!

Sinioro catahuaantaponco.
Ina nohuanton noya chinotaan-
tapo.
Inasáchin Yosënëhuë ni'ton,
nicha'ësarínco.

Noya acoantacaso marë'
Yosë nontërinso'

43 ¹Ina quëran Yosë nontaan-
tarahuë':

“Co caso manta onpopirahuë',
aparisitárinaco.

Inpioro'sa niponaraihuë' napo-
tarinaco.

Co noyahuë' cancantatona',
nonpinapirinaco.

Inapotopirinacohuë',
¡inapita quëran nicha'ëco!

² Quëmasáchin Yosënëhuënquën
ni'ton, yápa'poyapirancohuë'.

¿Onpoatonta co huachi tahuërë-
tërancohuë'?

Inimiconëhuëpita aparisitëri-
naco ni'ton, sëtárahuë.

‘¡Co inapochin sëtápa'huaso
ya'huërinhuë'!’ tënahuë
yonquiato.

³ Quëmaso' Sinioro no'tëquëná-
chin a'chinan.

A'chinan quëran a'pintoco
iranën no'tëquën pa'chi.

Ya'huëranquë chachin paca'-
huaso', a'nochinco.

⁴ Artaronëquë huarë' cancona-
huato chinotaranquën.

Arpa pi'niato: ‘Yosparinquën,’
itaranquën.

Quëmasáchin yonquiatënquën
capa cancantërahuë,” itërahuë.

⁵ Parisitápirahuë', jama huachi
sëchisohuë'!

¡Ama huachi napion ancanchi-
sohuë'!

Sinioro catahuaantaponco.
Ina nohuanton noya chinotaantapo.
Inasáchin Yosënëhuë ni'ton,
nicha'ësarínco.

Yosë pa'poyatonpoa
achinirinpoaso'

Isona Cori hui'ninpita canta ocoipiso'

46 ¹Yosë pa'poyatonpoa achi-
nirinpoa'.

Nani ma'sha onporëhuaquë
catahuarinpoa'.

²⁻³ Napoaton co të'huarëhuahuë'.

Isoro'pa' nisha nisha nisapi-
rinhuë tëranta',
co pa'yanarihuahuë'.

Motopiro'sa marëquë'pa'
niitohuachina',

Marë panca co'sacaitaton tënën-
tapon.

Napohuachina, motopiro'sa
nacon naconcharapon.

Inapopirinhuë tëranta', co
të'huatarihuahuë'.

⁴ A'na noyápiachin i' nininsoari^b,
Yosë ninanonëquë ya'huëpiso-
pita acapacancanin.

Inaquëso', Yosë chini chiníquën
nanantërinso' chinotopi.

^b 46.4 Noyápiachin i' nininsoari topachina: A'na tahuëri ina pochin ya'huëcaso tapon naporin.

⁵ Yosë chachin inaquë ya'huërin ni'ton,
co incari tëranta minsëarinhuë'.
Tahuëririahuachina Siniorori
catahuararin.

⁶ Ina nonpachina, isoro'pa'
soquiarin huachi.
Naciono'saquë nisha nisha copirno-
ro'sari hua'anëntërinso
no'huitapirinahuë', ropatata
hua'ya hua'yantápona'.

⁷ Sinioroso', ya'ipi nanitaparín.
Inaso', yacatahuarinpoa'.
Íráca Cacapori chinotërinso',
pa'poyararinpoa'.

⁸ Ya'ipi piyapi'sa yonqui'ina'.
Yosë naporinso noya ni'ina'.
Ina nohuanton co noyahuë' nipi-
sopita, ta'huantopi.

⁹ Ya'ipi ro'pa' nanirinquë huarë',
ina nohuanton co huachi quira
nisapihuë'.
Pë'chinano'sa', nansaro'sa',
inapita pa'quirin.
Quira toronano'santa ahuiquita-
huaton:

¹⁰ “¡Ta'toco huachi! Ca Yosëco
napotaranquëma'.
Cari ya'ipi naciono'sa hua'anën-
tarahuë'.
¡Ya'ipi ro'pa' hua'anënta'huaso
ya'huërin!” itarin.

¹¹ Sinioroso' ya'ipi nanitaparín.
Inaso', yacatahuarinpoa'.
Íráca Cacapori chinotërinso',
pa'poyararinpoa'.

Yosë ya'ipiro'pa' hua'anëntërinso'

Isonta canta, Cori hui'ninpitari ocoirinsó'

47 ¹Nisha nisha piyapinquëma
ya'huëramaso',
Sinioro yonquiatoma pinca
pinca toco'.
Ina pa'yatatoma', “yai, yai,”
charáco'.

² Sinioroso' chini chiniqué nanan-
taton, pa'pi të'huatoro ya'norin.
Ya'ipi isoro'pa' hua'anëntaton
noya noya copirno ya'conin.

³ Israiro'sanpoaso' ina catahua-
rinpoa ni'ton,
nisha nisha naciono'sa ata'huan-
tërehua'.
Inapita canatëhua', nohuantëre-
huaso nitërehua'.

⁴ Ina huayontërinpoa no'pa'
hua'anëntacaso'.
Ina hua'anëntatëhua Cacopo
shinpitanpoaso':
“Ma noyacha no'pa' hua'anëntë-
rehua paya.
Nosoroatonpoa ahua'anëntërin-
poa!” tënëhua'.

⁵ Sinioroso' Yosë.
Hua'anëntacaso shiranëncuë
huënsëcaso marë'
nani nanpërin.
Naporo chachin capa cancanta-
tëhua', noncarorëhua'.
Corto hua'ano'santa', tronpita-
ro'sa pihuirantapi.

⁶ Yosë cantanën cantaco cantahua'.
Copirnonënpoa ni'ton, ina
cantanën cantahua'.

⁷ Inaso' ya'ipi ro'pa' hua'anën-
tërin ni'ton,
noya yonquiatoma', cantanën
cantaco'.

⁸ Yosëso', ya'ipi naciono'sa copir-
nonën
nicacaso marë' ya'conin.
Noya noya hua'anëntacaso
shiranëncuë huënsëárin.

⁹ Naciono'sa hua'anënapita,
Yosë piyapinënpitarë' nipayapona'.
Apraan shinpitarë' napoapona'.

¹⁰ Yosë nohuanton isoro'paquë
copirno'ro'sa ya'conpi.
Inari ya'ipi hua'anëntarin.

**Oshanën inquitacaso
marë' Yosë nontërinso'**

Isonta canta Tapiri ocoirin

- 51** ¹ Quëmaso' Sinioro noyanquën ni'ton, nosoroco. Nosoromiatatonco oshanëhuë inquitoco.
- ² Co noyahuë' cancantërahuëso noyá pa'morëso pochin, oshanëhuë inquitatonco noyápiachin cancancan quëtoco.
- ³ I'hua tëhuëenchachin co noyahuë' ninahuë. Oshahuanahuëso' yonquiato, co napion cancantërahuë.
- ⁴ Noya pënënpirancohuë', co natëranquënhuë'. Na'inpipro nininso' nicato tëhuë-tëranquën. Co natëranquënhuë ni'quëhuarë', ana'intancoso ya'huërin.
- ⁵ Tëhuëenchachin hua'huatapo quëran huarë', co noyahuë' cancantërahuë. Mamahuë yo'namënuë ya'huëasoco quëran huarë', oshahuanchináchin cancantërahuë.
- ⁶ Noya cancanta'huaiso marë' acorancoi ni'ton, catahuacoi no'tëquën yonqui'i.
- ⁷ Oshanëhuë inquitoco noyápiachin cancanchi. Pa'mocancanco huiri huiríchin pochin cancanchi.
- ⁸ Co noyahuë' nicato chiníquën sëtopirahuë'. Anoyacancantohuatanco, capa cancantarahuë huachi.
- ⁹ Oshahuanpirahuë', ama huachi ina yonquiquësohuë'. Ya'ipi co noyahuë' ninahuëso', inquitoco.

- ¹⁰ Nasha cancancan Sinioro quëtoco. Cancanëhuë anoyatohuatanco, noyápiachin cancantaantarahuë. Inapotohuatanco noyasáchin yonquiato, natëtochináchin cancantarahuë.
- ¹¹ Ama a'pomiatocosohuë'. Noya nica'huaso catahuarincoso ispirito, ama cancanehuë quëran ocoiquësohuë'.
- ¹² Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sëtërahuë. Anoyacancantoco noya cancantaanti. Quëma ispiritonën achinianta'incó.
- ¹³ Inapotohuatanco oshahuano'sa a'chintantarahuë. Pënënpato, co noyahuë' yonquipisopita a'porahuatona', imasarinën huachi.
- ¹⁴ Nicha'ëco, ama tëpa'inacoso-huë'. Quëmasáchin nanitëran nicha'ëancoso'. Inapotohuatanco, nicha'ërancoso' yonquiato cantarahuë.
- ¹⁵ Catahuaco Sinioro nicha'ërancoso' sha'hui'i. Noya noyanquën ninanso' yonquiato, cantanën cantai.
- ¹⁶ "Oshanëhuë marë' ma'sha tëpato ya'ipi ahuiquichi," topirahuë, co ina nohuantëranhuë'.
- ¹⁷ Oshanëhuëi marë' pa'pi sëtato, co napion cancantohuatoira tëhuëenchinso', noya ni'sarancoi.
- ¹⁸ Quirosarin ninano nosoroantaquë'.

Pairanën ohuatopiso' noya
acoantaquë'.

¹⁹ Naporo' tëhuënchinso', quëma
marë' ma'sha nininso'
tëpaarai.

A'naquën ya'ipi ahuiquitarai.
A'naquëonta', pi'pian ahui-
quitarai.

Naporo', artaronënuë toroa'-
huaro'sa ahuiquitatoï chino-
tarainquën.

Yosë yanohuitërinso'

63 ¹ Quëmasáchin Yosënhuën-
quën.

Pa'pi yamororëso pochin cancanta-
tato, yanohuitëranquën.

Inotëroquë no'pa' yanirin.

Inaquë sha'tohuatëra, co noyatë-
rinhuë'.

Ina pochin cancantato noyá
nohuita'huanquë huarë'
sano cantarahuë.

² Chinotërinënuënsö pëiquë
chinotatënuënsö noya nohuichin-
quën.

Tëhuëncachin chiníquën
nanantaton, ya'ipi nanita-
paran.

Quëmaso' noya noyanquën.

³ Co huachi nosorohuatancöhuë',
chimina'huaso noya noya.
Noya noyanquën ni'ton, chino-
táponquën.

⁴ Isoro'paquë nanpisoco, chinotá-
ponquën.

Nontohuatancöhuënsö, natananco
mini.

⁵ Noya ancantato, noya coshara
ca'nëso pochin
chiníquën cantarahuë.
Noya ancantato chinotaranquën.

⁶ Tashinta quëhuënpatora
yonquiáranquën.

Yono tashihuë nipon,
tahuëri ya'carihuë nipon capa-
yatohuatora,
yonquiantaranquën.

⁷⁻⁸ Na'con catahuanranco ni'ton,
inchinan quëran së'quëresö pochin,
quëpatonco co onporonta a'poa-
rancohüë'.

Anpiantëhuano'sa
hua'huin to'cohüëtërinso pochin
a'pairanco.

Napoaton noya ancantato canta-
rahuë.

⁹ Yatëparinacosopitaso',
inahu'a'ton chiminpachina',
pa'pitapi.

¹⁰ Inimiconënpitari sahuëniquë
tëpaponá'.

Inapotohuachina', asaniro'sari
capona'.

¹¹ Piyapinënpitacoï chinotatëin-
quën capa cancanchii.

Copirnonëhuëinta', chinotatën-
quën capa cancanchin.

Nonpintëro'saso nipirinhuë',
quëmari Siniro ana'intaton
ata'huantapon.

Nani pi'iquë Yosë catahuanranpoaso'

65 ¹⁻² Quëmasáchin Yosën-
quën.

Sionquë chinotërinënuënsö pëi
ya'huërin.

Noya noyanquën ni'ton,
ya'ipiya quëran chinochinën.

Ma'sona nica'huaiso' sha'huito-
huatëinquën,

ina inachachin nica'huaiso
ya'huërin.

Nontërainquënsö' natanatoncoï
catahuanrancoï ni'ton, inapoca'-
huaiso ya'huërin.

Napoaton ya'ipi piyapi'sa nonta-
rinënuënsö.

- ³ Co noyahuë' cancantatoi co
noyahuë' ninai.
Oshahuanpiraihuë', oshanëhuëi
inquitërancoi.
- ⁴ Nohuita'huainquënso marë'
huayonancoi ni'ton,
noya cancantërai.
Noya coshoro pëinëncquë
ya'huërin.
Ina a'catë pochin nitatoncoi
catahuacoi nohuitatëinquën
noya noya cancanchii.
- ⁵ Quëmaso Yosënhuëinquën.
Nontohuatëinquëran no'tëquën
a'paniarancoi.
Pa'pi huëhuëpiro nininsopita
nicaton a'paniarancoi.
Isoro'pa' nanirinquë ya'huëpiso-
pita quëma ninaponën.
Marë aquëtëran ya'huëpisopita
quëran huarë', ninaponën.
- ⁶ Quëmari motopiro'sa achiniran.
Chiniquën nanantaton naporan.
- ⁷ Marë panca co'sacaitohuachina,
quëmari asanoiran.
Nisha nisha naciono'santa
no'huithuachinara,
quëmariáchin asanoran.
- ⁸ Isoro'pa' nanirinquë huarë'
ya'huëpisopitanta',
huëhuëpiro ninanso' nicatona
të'huatopi.
Quëma nohuanton
pi'i pipirinsoparti ya'huëro'sa
capa cancantopi.
Pi'i ya'coninsoparti ya'huëro'-
santa napopi.
- ⁹⁻¹⁰ Quëma nohuanton o'nani, no'pa'
ohuërëpiso' acaniororin.
Inapotërinquë sha'tohuachinara,
notohuaro' nitërin huachi.
Nishitëmototopisonta cata-
huanan ni'ton, noyataan-
tarin.

- ¹¹ Quëma nohuanton nani pi'iquë
coshoro noya noyatërin.
Chitoro quëran o'nan anoto-
huachina, nani ma'sha noya
noyatërin.
- ¹² Inotëro partinta o'nanpachina,
pastoro'sa canomëtërin.
Motopiro'saquënta o'nanpachina,
huënaráchin a'mopiso pochin
ya'nopi.
- ¹³ Canonamatëro'saquë pë'tahua
huëntono'sa na'arin.
Motopianaro'santa', tricoloro'-
sari imotërin.
Capa cancantatona noncaropiso
pochin nipi.
Ya'ipi inapita cantapiso pochin
nipi.

Nani ma'sha nininsoparti
yonquiatëhua', Yosë pa'yatahua'

- 66** ¹ Ya'ipi isoro'paquë ya'huë-
rëhuasopita
capa cancantatëhua', Yosë
chinotahua'.
- ² Pa'yapiro ni'ton, ina cantanën
cantahua'.
Noya noya nininsoparti cantaro'sa
cantatëhua', chinotahua':
- ³ "Nani ma'sha acoransopitasa',
pa'yápiro ninan.
Chini chiniquën nanantëran ni'ton,
inimiconënpita të'huatatënën,
anotatona': 'Tomonca,' tēca-
pona'.
- ⁴ Ya'ipi piyapi'sa chinotaponën.
Quëma cantanën cantatona
pa'yataponën," itahua'.
- ⁵ Sinioro catahuainpoaso marë'
naporinsopita, yonquico'.
Canpoa marë' pa'yapiro ninin-
sopita acorin:
- ⁶ Marë pancai' nipirinhue',
ayanirin.

- linta ayanipachina, no'pa'
pa'tatona',
shimashonënpoapita pëntonpi.
Inaquëpita Yosë yonquiatona
capa cancantopi.
- ⁷ Inaso', chiniquën nanantaton
hua'anëntomiatarin.
Ya'ipi naciono'sa a'pairin.
Ama co natantochináchinhuë'
cancantopisopitari
ya'huëretacaiso marëhuë',
a'pairin.
- ⁸ Nisha nisha piyapinquëma
ya'huëramaso',
Yosë pa'yatatoma chinotoco'.
Cantanën cantatoma inapoco'.
- ⁹ Ina nohuanton nanpiarëhua'.
Co ta'huantërehuahuë'.
- ¹⁰ Napoaton ina nontato:
"Quëmaso' Yosënëhuëin-
quën.
Prata asoquirëso pochin tënir-
rancoi.
- ¹¹ Ritiquë sami manëso pochin
nitërancoi.
Panca pë'pëto a'mitëtatë pochin
aparisitërancoi.
- ¹² Tananpitërancoi ni'ton,
apinapicharo'santa to'pi to'pi-
tatë pochin nitërinacoi.
Pancai' apëntontëresö pochin
nitatoncoi, aparisitërancoi.
Naporahuaton pënquë
po'morëso pochin ma'sha onpo-
tërancoi.
Napoaponahuë', napoin quëran
noya noya acoantarancoi.
- ¹³ Napoaton pëinënquë ya'conahuë.
Inaquë quëma marë' ma'sha
tëparahuato ya'ipi ahuiqui-
tarahuë.
Inapoato sha'huitëranquënso',
ananiarahüë.
- ¹⁴ Ma'sha onpochináchin nicasoco,

inapochin nica'huaso' sha'huitë-
ranquën.

- ¹⁵ Noya nicatënquën chinota'huan-
quënso marë'
tororo'sa amo amonën nininso'
quëshiaranquën.
Tororo'sa', chipoa'huaro'sa',
carniroro'sa',
inapita quëma marë' tëpara-
huato, pimóchin ahuiquita-
rahuë," itërahuë.
- ¹⁶ Ya'lipinquëma Yosë chinotëra-
masopita,
huëco catahuarincoso sha'hui-
chinquëma'.
- ¹⁷ Co napion ancantato chiniquën
Yosë nontërahuë.
Naporahuato cantanën canta-
rahuë.
- ¹⁸ Co noyahuë' yonquirahuë napo-
rini,
co Sinioro natëitoncohuë'.
- ¹⁹ Inaso napoaponahuë',
natanahuatonco a'panirincó.
- ²⁰ Ma noyacha Yosëso paya.
Nontohuatora a'panirincó.
Nosoroatonco catahuarincó.

**Co napion ancantaton
Yosë nontërinso'**

Isona canta Tapiri ocoirin

69 ¹⁻² Quëmaso Yosënëhuën-
quën.

- Pa'itato yachimiitarahuëso
pochin nisarahuë.
Nosoroatonco nicha'ëco.
Ya'coroquë pa'miatarahuëso
pochin nisarahuë.
Co maquë tëranta nantëhuë
chincaso ya'huërinhuë'.
Anpo acopo camarëso pochin
nisarahüë.
Chini' quëpararincoso pochin
parisitarahuë.

- ³ Yaitápató sacarorahuë.
Napoápató iquin conopiratë-
rahuë.
Yosë catahuaincoso ninato,
pëtorayatërëso pochin
ni'tërahuë.
- ⁴ Ainëhuë hua'huayátërahuë nipi-
rinhuë',
ina quëran na'con na'con inimi-
cotërinacosopita na'arin.
Co manta onpotopirahuë',
no'huirinaco.
Inimicoro'sa na'atona', topinan
quëran yatëparinaco.
Co manta ihuatopirahuë',
ayana'huaso camaiárinaco.
- ⁵ Quëmaso Yosënhuëinquën.
Caso co manta yonquirahuë-
sohuë pochin ninahuë.
Oshanëhuë co nanitërahuë',
po'ota'huanquënso'.
- ⁶ Sinioro, quëmaso' ya'ipi nanita-
paran.
Ama tëhuërahuëso marë' chino-
tërinënhuënsopita tapaina-
sohuë'.
A'naquën pa'pi nohuantatona',
chinotërinën.
Ama naporahuëso yonquiatona',
inapitanta a'pochinasohuë'.
- ⁷ Imaranquënso marë' na'aro
ma'sha onpotërinaco.
Inapotatonaco atapaninaco.
- ⁸ Yahuepita tëranta nisha pochin
ni'ninaco.
Mamahuë hua'huinpita nipona-
raihuë', inapotërinaco.
- ⁹ Quëma pëinën Sinioro pa'pi
a'pitërahuë.
Napoaton quëma inimiconën-
pita no'huirinaco canta'.
- ¹⁰⁻¹¹ Sëtato na'patëra, tëhuaconinaco.
Sëtohuatora, sa'catën a'mo-
rahuë.
- Napohuatoranta', tëhuayatoninaco.
- ¹² Naní quëran chinotárinaco.
Ninano ya'coanaro'saquë huën-
sëpisopitanta', pinorinaco.
No'pirahuëro'sa quëran huarë',
cantahuachinara a'pianterinaco.
- ¹³ Caso nipirinhüë', Sinioro chiní-
quën nontëranquën.
Quëmaso Yosënhuëinquën
ni'ton, ipora catahuaco.
Nosoroatonco a'panico huachi.
Yácatahuaranco ni'ton,
nicha'ëco.
- ¹⁴ Ya'corotërahuëso pochin
ninahuë quëran, ocoico
huachi.
No'huirinacosopita quëran
nicha'ëco.
Anpo quëran ocoirëso pochin
nitoco.
- ¹⁵ Ama chinii' quëparincoso
pochin ma'sha onpo'isohuë'.
Panca nihui o'huatërinso pochin
inimicoro'sa yanitërinaco.
Pa'poyaco ama canainacosohuë'.
- ¹⁶ Quëmaso' noyanquën Sinioro.
Nosoromiatërancoi ni'ton,
a'panico.
Pa'pi nosoromiatatonco
yonquico huachi.
- ¹⁷ Piyapinëncó ni'to, ama nocan-
cosohuë'.
Pa'pi huëhuëpiroquë nisarahuë
ni'ton,
a'naroáchin catahuaco.
- ¹⁸ Ya'carirahuatonco catahuaco.
Inimiconëhuëpita quëran
nicha'ëco.
- ¹⁹ Ma'sha onpotërinacosó' quëma
nitotëran.
Atapaninacosó', co noyahuë'
ni'ninacosó', inapitanta nito-
tëran.

- Inpitasona inimicotërinacosopitanta', nitotëran.
- ²⁰ Ma'sha onpotápatonaco asëto-miatërinaco.
Inapoato co huachi chiníquën cancantërahuë':
"Insha tëranta ta'ma nosoroa-tonco achinicananaponco," ta'to ninápirahuë'. ¡Co'chi paya!
- ²¹ Cosharonëhuëquë noniarinaco. Yamorohuatoranta', huino áin o'shitërinaco.
- ²² Napopiso marë' ana'intëquë': Capatona', o'otona capa cancantopirinahuë',
ina quëran chachin nitapican-caina'.
- ²³ Somarayarëso pochin cancantatona',
ama no'tëquën yonqui'inasohuë'. Naporahuatona', yamorinso pochin quëparichina'.
- ²⁴ No'huiton chiníquën ana'intëquë'.
Ama a'naya tëranta ta'ananpiinënquënsohuë'.
- ²⁵ Ya'huëpikuë ama huachi ya'huë'inasohuë'.
Tananhuantërarin quëran pantachin.
- ²⁶ Quëma nohuanton parisitopirahuë',
ina inahuanta aparisitarinaco, tëhuarinaco, napotërinaco.
- ²⁷ Co noyahuë' nípiso marë' parisichina'.
Ama oshanëna inquitëquësohuë'.
- ²⁸ Nanpipisopita quiricanënquë nininëna ninshitëranso', tapiquë'.
Ama noya piyapi'sa nininënpitarë' nininëna ninshitëquësohuë'.
- ²⁹ Caso canioto, co napion cancantápirahuë',
quëma Yosënëhuënquën anoyatahuatonco nicha'ëco.
- ³⁰ Quëma cantanën cantato chinotaranquën.
"Yosparinquën," itatënquën napotaranquën.
Inapoato Sinioro noya cancantarahuë'.
- ³¹ Toro tëparahuato ahuiquitopirahuë',
toroa'huanta tëpato inapotopirahuë',
co cantato chinotëranquënso pochin ni'saranhuë'.
- ³² Ina nicatona parisitopisopita capa cancantapi.
Chinotërinënquënsopita chiníquën cancantapi.
- ³³ Nosorotopisopitari nontohuachinara, Siniororiso' natanin.
Piyapinënpita áquë quëpapirinahuë', co nocaninhuë'.
- ³⁴ Inápaquë ya'huëpisopitarinta', Sinioro chinochina'.
Isoro'pa', marë, inaquëpita ya'huëpisopitanta',
ya'ipiya quëran ina chinochina'.
- ³⁵ Quëmari chachin Quirosarinquë ya'huëpisopita nicha'ësan.
Cota huënton no'panënaquë ninanoro'sa ya'huërinsona', anoyataantaran.
Quëma nohuanton piyapinënpita
iso no'pa chachin hua'anëntapona'.
Hua'anëntatona', inaquë ya'huëapona huachi.
- ³⁶ Piyapinënpita quëran pipipisopitanta',
iso no'pa chachin hua'anëntapona'.
Nosororinënquënsopita isëquë chachin ya'huëapona'.

Copirno marë' Yosë nontërinso'

Isoo canta, Saromoni ocoirinsó'

- 72** ¹Quëmasáchin Yosënquën
ni'ton chinotaranquën.
Copirnonëhuëi catahuaquë'.
Quëma pochin no'tëquën
yonquiaton,
noyasáchin niin.
- ²Quëma pochin cancantaton
hua'anëchincoi.
Quëma piyapinënpitacoi, noya
camaiincoi.
Sa'ahuario'santa', catahuain.
- ³Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
inaquëpita sano ya'huëatona',
no'tëquën yonqui'ina'.
- ⁴Sa'ahuario'sa pa'poyain.
Inapita hui'ninpitanta nicha'ëin.
Nonpinatona ihuatopisopitaso',
nipincatërëso pochin ana'in-
chin.
- ⁵Të'huatatënquën natëmiachin-
quën.
Pi'i, yoqui, inapita ya'huëmiato-
piso pochin,
naporinsó ama ayachinsohuë'.
- ⁶Pasto nipotohuatëra, o'nanpa-
china papotaantarin.
Poroncayonta no'pa' shipiro-
tërin.
Inapochachin copirnonëhuëi
nicaton, catahuachin.
- ⁷Ina hua'anëntaso', sano
ya'huëatoi no'tëquën
yonqui'i.
Yoqui ta'huantomiataquë
huarë', inapo ya'huëchi.
- ⁸A'na marë quëran, a'na marë'pa'
hua'anëntërinso no'pa'
naniin.
Iopiratisii' quëran, isoro'pa'
nanirinquë huarë' hua'anën-
chin.

- ⁹Inimiconënpita inotëro parti
ya'huëpi. Inapitaso':
"Co huachi nanitëraihuë' chini-
ta'huaiso'.
Hua'anëntatoncoi camaiincoi
nipachin,"
ta'tona inarë anoyachina'.
- ¹⁰Noya nicatona', nani ma'sha
quëchina'.
Copirno marë' nininsonta
pahuërëchina'.
Tarsis copirnoros'a',
So'tono'saquë copirnoros'a
ya'huëpiso',
inapitarinta inapochina'.
Sapa, Sipa, inaquëpita copirno-
ros'a ya'huëpisonta',
inapochina'.
- ¹¹Ya'ipi copirnoros'a ina notë-
nanquë isoina'.
Ya'ipi naciono'saquë ya'huëpiso-
pitari natëina'.
- ¹²Nosorotopisopitari nontohua-
china', nicha'ësarín.
Pahuantopisopitanta co incari
catahuapirinhuë',
inari catahuapon.
- ¹³Sano piyapiros'a nosoroaton
catahuapon.
Nosorotopisopita chimirin
quëran nicha'ësarín.
- ¹⁴Hua'anëntatona aparisitohua-
china', nicha'ësarín.
Na'con pa'tërinso pochin
nicaton napotarin.
- ¹⁵Copirnonëhuëi ¡Hua'qui tahuëri
nanpíton, camaiincoi!
Sapaquë oro ya'huërinso quëchina'.
Ina marë' Yosë nontápaiso ya'huërin.
Siniorori chachin catahuara'in.
- ¹⁶Notohuaro' trico
ya'huërhüaso no'paquë ya'huë'in.
Motopiro'sa hui'nimotënquëpita
noya noyachin.

Nipano motopi tanantërinquë
ma'sha noya noyatërin.

Ina pochin trico sha'nëhuaso'
noyachin.

Imino'saquë pacatoro ya'huë-
rinso pochin.

Ninanoro'saquënta', notohuaro'
piyapi na'ain.

¹⁷ Noya copirno ni'ton, ya'ipi parti
noya nahui'in.

Pi'i ya'huërärinso pochin
inanta', yonquiral'ina'.

Insosona noya ya'huëcaso marë'
yasha'huihuachin

i'na yonquiaton sha'hui'in.

Ya'ipi naciono'saquë ya'huëpiso-
pitari ina pa'yachina'.

¹⁸ ¡Ma noyacha Yosëso paya!

Inaso' Siniro, isairro'sanpoa
chinotërëhuaso'.

Inasáchin nani ma'sha ninin.

¹⁹ Inaso', noyápiachin.

Inasáchin chinotomiachina'.

¡Yosë huënaratërinsoari ya'ipi isoro'pa'
noyá a'pinchin!

¡Inapo'in mini!

²⁰ Isëquë huarë' Tapi Yosë nontërinso-
pita ta'huantërin. Inaso', Quisi hui'nin.

Yosë shia'porahuëso'

Isoso canta, Asahuari ocoirinso'

73 ¹Yosëso', isairro'sanpoa
pa'pi nosororinpoa'.

Noyápiachin cancantohuatë-
hua', nosororinpoa'.

² I'huaso nipirinuë', pi'pian
nisha yonquirahuë'.

Yosë yaa'porëso pochin cancan-
tërahuë'.

³ Co noyahuë' nipsisopita noyapa-
rahuë'.

Inapitaso nocanatonpoa co
noyahuë' nipirinuë',
noya noya ya'huërapi.

Ina yonquiato co noyahuë'
yonquipirahuë'.

⁴ Inapitaso' noya noya ya'huëatona',
co chiminacaiso yonquipihuë'.

⁵ Co a'napita pochin parisitatonaraihuë',
yashi yashin ya'huëräpi.

⁶ Nitapapiso', co tapayapihuë'. Ina
pochachin inahuanta':

“Ma noyacha caso ninahuë
paya,” toconpi.

A'moanpisonta', co a'popihuë'.

Inapochachin inahuanta',
a'napita ma'sha onpotacaisorá-
chin cancantopi.

⁷ Pa'pi amonpi ni'ton, tomari yai'-
copirayatárin.

Co noyahuë' nicacaisoráchin
yonquimantapi.

⁸ Co taparohuanhuë' no'huitopi.

Co yonquinahuanhuë' ni'tona',
piyapi'sa ma'sha yaonpotopi.

⁹ Inápaquë hua'anëntërinsona',
pinopi.

Isoro'paquë ya'huëpisopitanta',
chinotopi.

¹⁰ Napoaton na'a piyapi'sari pa'yatopi.
Yosë piyapinënpitanta inahua
pochachin yacancantopi.

¹¹ Inapita yonquiatona napopi:

“Isopitaso' co noyahuë' nisápi-
rinahuë', co Yosë nitotarin-
huë'.

Chini chiníquën nanantaponahue',
co manta a'piponhuë'.

¹² Ni'co isopita:

Co noyahuë' niponaraihuë',
na'con canapi.

Co parisitaponaraihuë',
ma'huanpi.

¹³ Topinan quëran canpoaso' noyá-
piachin cancantërahuë'.

Topinan quëran co noyahuë'
ninëhuasopita a'porëhua'.

- 14 Apira apira ahuërëso pochin
Yosë nitárinpoa'.
Nani tashíramiachin ma'sha
onpotárinpoa',” topi.
- 15 Canta inapita pochin yonqui-
rahuë naporini,
imarinënuënsopita anishacan-
canchitohuë'.
- 16 Ina na'con yonquiato:
“¿Onpoatoncha napoca nicaya?”
topirahuë,
co nanitërahuë no'tëquën
yonquica'huaso'.
- 17 Yosë chinotacaso pëiquë ya'co-
nato yonquiárahuë.
Naporu huarë' inapita ta'huan-
tacaiso ya'huërinso',
yonquirahuë huachi.
- 18-19 Tëhuëenchachin co natëpisopita-
huë', co ya'huëmiatapihuë'.
A'nanaya to'coitëresó pochin
nipachina', ta'huantapona'.
Naporu huarë' no'tëquën yonquia-
tona pa'yanapona huachi.
- 20 Quëmari Siniro capayatëresó
pochin nica-ton ana'intaran.
Noya ya'huëpirinahuë',
ana'intaran huachi.
- 21 Inapita yonquiato no'huitochi-
náchin cancantopirahuë'.
- 22 Co no'tëquën yonquiatohuë'
co yonquinahuanhuë pochin
ninahuë.
¡Quëma marëso' Siniro, ma'sha-
ro'sa pochin niconahuë ipora!
- 23 Napoaporahuë', co a'poranco-
huë'.
Nosoroatonco inchinan imira
quëran
së'quërëso pochin quëparanco.
- 24 Noya nica'huaso marë' nani
tahuëri ayonquiranco.
A'na tahuërinta', inápaquë
quëpantaranco huachi.
- 25 ¡Quëmasáchin Siniro nohuan-
tëranquën!
Imaranquën ni'ton, isoro'-
paquë ya'huërinso-pita, co
pa'yatërahuë'.
- 26 A'na tahuëri Siniro parisitë-
rahuë.
Na'con parisitopirahuë',
quëmaso' hua'anëntomiatë-
ranco.
Achinicancananco ni'ton,
imamiataranquën.
- 27 Co imarinënuënsopitasohuë',
quëmari ata'huantapon.
A'porinënuënsopitanta', acopi-
tapon.
- 28 Caso nipirinhüë',
nohuita'huanquënsoráchin
cancantarahuë.
Ina pochin cancantohuato, noya
noya nisarahüë.
Quëma hua'anëntatonco pa'po-
yaranco.
Napoaton ya'ipi naporansopita
sha'huirápo.
- Nosoroaton noya acoantacaso
marë' Yosë nontopiso'**
- Isonta canta, Asahuari ocoirin*
- 80** ¹⁻² Quëmaso' Siniro, ohuica
hua'anën pochin ninan.
Isairro'sacoiso', ohuicanënpita
pochin ninai.
Cosi shinpita noya a'paiquë'.
Quiropino'sa anquipisoanaquë
quëmaso' ya'huëran.
Noya nica-ton Iprain, Mincamin,
Manasisi,
inapita huëntono'sa catahuaquë'.
Chiniquën nanantaton
nicha'ëcoi.
- ³ Quëmaso Yosënuë.
Catahuacoí iráca pochachin
nianta'i.

Noya niconcoi nicha'ëhua-
tancoi, cha'ësarai.

⁴ Siniro quëmaso' ya'ipi nanita-
paran.

Ama huachi no'huitoncoirahuë',
nontërainquënso' natanaton,
nicha'ëcoi.

⁵ Cosharo ya'huërenamën, na'në-
ca'huaiso' quëtërancoi.

O'oi ya'huërenamënta', sëto
quëtërancoi.

⁶ Niyacaparaiso' capini nipirin-
huë', nocanatoncoi tëhuari-
naco.

Inimicoro'santa tëhuarinaco.

⁷ Quëmaso Yosënuën. Ya'ipi
nanitapan.

Catahuaco iráca pochachin
nianta'i.

Noya niconcoi nicha'ëpa-
tancoi, cha'ësarai.

⁸ Opa pa'huë ocoirëso pochin
piyapinëpitaco iquipito quëran
ocoirancoi.

Inpio naciono'saquë ya'huëpiso-
pita a'parahuaton,
no'panënaquë shacatë pochin
nitërancoi.

⁹ No'pa' taparoatë sha'tërëso
pochin nitohuatancoira,
itëhuanatë pochin nisahuato,
a'shina.

Inaporahuato ya'ipi iso no'pa'
ya'huëtërai.

¹⁰ Na'amiatato, motopiro'saquë
huarë' ya'huërai.

Nipano motopiro'saquënta
ya'sotërai.

¹¹ Pi'i ya'coninso parti quëran,
marë Pancaiquë huarë' ya'huë-
tërai.

Pipirin quëraonta', Iopirati-
sëiquë huarë' ya'huërai.

¹²⁻¹⁴ Quëmaso' ya'ipi nanitapan.

Quiyaso' quëma opanën pochin
nipiraihuë':

¿Onpoatonta co huachi pa'poya-
rancoihuë'?

Inimiconëhuëipita na'huëpona
pochin

ma'sha onpotërinaco.

Naman pochin cancantatona',
yapë'yarinaco.

Inápa quëran nocorahuatoncoi,
nosorocoi.

Ama huachi ana'intocoisohuë'.

¹⁵ Quëmaora chachin shacatë
pochin nitërancoi.

Quëma chachin a'pairancoi.

¹⁶ Iporaso nipirinhüë', inimico-
ro'sa minsërincoi.

Ninanonëhuëipitanta', pënquë
ahuiquitëra'piapi.

Ina marë' quëmarinta', inapita
no'huiton ata'huantëquë'.

¹⁷ Piyapinëpitacoiso', quëma
chachin noya acorancoi.

Ama amiatonhuë', catahuaco.

¹⁸ Catahuaantahuatancoi, co huachi
onporonta a'poarainquënhüë'.

Ananpitaantarëso pochin
nitocoi, chinotaanta'inquën.

¹⁹ Quëmaso' Sinioronquën, ya'ipi
nanitapan.

Catahuaco iráca pochachin nianta'i.

Noya niconcoi nicha'ëpa-
tancoi, cha'ësarai huachi.

**Yosë chinotacaso pëisáchin
cancantërinso'**

Isoso canta, Cori hui'ninpita marë' ocoipiso'

84 ¹ Siniro quëmaso' ya'ipi
nanitapan.

¡Ma noyápiachincha quëma
pëinënso paya!

² Ina i'iratëquë cancona'huaso
marë' co napion cancanta-
rahuë.

- Quëma nohuanton Sinioro
nanpirai.
Ya'ipi cancanëhuë quëran
quëma cantanën cantara-
rahuë.
- ³ Shinihuatë', pëirashi', inapitanta
artaronënpitaquë pë'pëtën acoa-
tona', hua'huatopi.
Quëmaso hua'anëhuëinquën,
Yosënhuëinquën.
Sinioronquën ni'ton, ya'ipi nani-
taparan.
- ⁴ Pëinënquë chachin a'naquënso
ya'huëatona',
quëma marë' sacatopi.
Naporahuatona nani tahuëri
chinotërinën.
Inapitaso' tëhuëchachin capa
cancantopi.
- ⁵ Catahuaransopitanta', tëhuën-
chachin capa cancantopi.
Napoaton hua'anëntëranquë
huarë' nohuantopi irata-
caiso'.
- ⁶ Na'nëi' motopiana itopitaquë-
chin na'huëihuachinara,
no'pa quëran i'sha pipirinsó'
quënanquitona o'opi.
Naporoso nani o'napi ya'cari
ni'ton,
noya noya i'sha quënanquipi.
- ⁷ Ya'caritapona pochin, chini
chiníquën cancantërapona'.
Quirosarinquë canconpachinara,
Yosë chachin quënanëso pochin
nicapona'.
- ⁸ Sinioro quëmaso Yosëinquën,
ya'ipi hua'anëntëran.
Íráca Cacopo chinotërinquën.
Nontaranquënso' natanaton,
a'panico.
- ⁹ Copirno huayonaton acotërancoiso',
iscoto pochin ya'copirincó'.
Noya nicaton ina catahuaquë'.

- ¹⁰ Huaranca tahuëri niquë ya'huëpira-
huë', co noya cancantarahuë'.
A'na tahuëríchin tëranta
pëinën i'iratëquë nipato,
noya noya cancantarahuë'.
Pëinën ya'coananën a'paina'pi
nica'huaso',
na'con na'con nohuanchitohuë'.
Co noyahuë' nipsisopita pëinënquë
ya'huëca'huasoso nipirinhüë', co
nohuantërahuë'.
- ¹¹ Sinioroso' Yosë ni'ton, pa'poya-
rinpoa'.
A'pintatë pochin catahuarinpoa
no'tëquën yonquicaso'.
Noyasáchin nipatëhua', nosoro-
rinpoa'.
Noya nicatonpoa', noya nininsó'
co apiratërinpoahuë'.
- ¹² Sinioro quëmaso', ya'ipi nanita-
paran.
Chinotërinëinquënsopitaso',
tëhuëchachin capa cancantomiatapi.

**Yosë ninanonën
pa'yapiro nininsó'**

*Isoso canta, Cori
hui'ninpitari ocoirinsó'*

- 87** ¹Noya motopiquë chachin
Yosëso ninanonën acorin.
- ² Quirosarin ninano ya'coananën-
pitaso', Siniorori nosororin.
Ya'ipi Israiro ninanoro'sa quëran
na'con na'con nosororin.
- ³ ¡Quirosarinso' Yosë ninanonën
chachin!
Ina yonquiatona pa'yapiro sha'-
huipi.
- ⁴⁻⁵ Sinioro chachinta sha'huiton:
“Nisha nisha ninanoro'saquë
ya'huëpisopita imarinaco.
Iquipito, Papironia, Huiristia,
Tiro, Itiopia, inaquëpita
a'naquën imarinaco.

Ya'ipi inapitaso nonpachinara:
 'Quirosarinquë pacatoi, hua'hua-
 tëraiso pochin ninai,' topi.
 Ya'huëhuano'santa nonpachi-
 nara, inachachin sha'huipi.
 Caso Yosëco chini chiníquën
 nanantato iso ninano ocoi-
 rahuë.

⁶ Nisha nisha naciono'sa nininëna
 ninshitohuatora:

'Ya'ipi isopita naciono'sa
 Quirosarinquë hua'huatatona
 pochin nipi,' tënahüë

⁷ Inapitanta nansarë'nachin
 cantatona',
 'quiyanta Quirosarinquë Yosë
 nohuitërai,' topi," tënin.

Yosë Tapirë' anoyatërinso'

*Isoso canta, Israi quëmapi
 Itan itopisori ocoirinsol'*

89 ¹ Sinioro quëmaso' nosoro-
 matëranco.

Ina yonquiato cantanën canta-
 rápo.

Co nisha nisha cancantëranso-
 huë', sha'huirápo.

² Co nisha nisha cancantatonhuë',
 nosoromatëranco.

Pi'iro'të' co nishatërinsohuë
 pochin quëmaso' ninan.

³ Nani quëmaso' Tapirë'quën
 anoyatëran.

Piyapinën huayonanso ni'ton,
 nani sha'huitëran:

⁴ "Ca nohuanton quëmá quëran
 pipisopitanta hua'anënta-
 pona,'" itëran.

⁵ Quëmaso' Sinioronquën ni'ton,
 ya'ipi inápaquë ya'huëpisopita
 chinotërinën.

Co nisha nisha cancantatonhuë',
 pa'yapiro ninanso marë'
 chinotërinën.

⁶ Co a'na yosë quëma pochin
 ya'huërinhuë'.

Inápaquë ya'huëpirinahuë
 tëranta', co quëma pochin
 nipi huë'.

⁷ Quëmaso' chini chiníquën
 nanantëran.

Pa'pi të'huatoro ya'noran. Anquë-
 ninënpita tancapitërinën.

⁸ Sinioro quëmaso' ya'ipi hua'a-
 nëntëran.

¡Co insonta quëma pochin
 nininhuë'!

Ya'ipi nanitapaton, no'tëquëná-
 chin nonan.

¡Co insonta quëma pochin
 nininhuë'!

⁹ Marë no'huitohuachina panca
 co'sacaitërin.

Quëmariáchin nanitëran asanoi-
 caso'.

¹⁰ Marëquë panca ma'sha ya'huë-
 rinsol',

co oshataranhuë minsëapon.
 Chini chiníquën nanantaton
 inimiconënpita a'paran.

¹¹ Pi'iro'të', isoro'pa', inapitaso
 quëmaquën.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huërinso
 quëmari acoran.

¹² Quëmari norti parti, sor parti,
 inapita acoran.

Taporo, Irmon, inapita motopi-
 ro'santa', quëmari acoran.

Inapitanta piyapi pochin nica-
 tona', chinotaponën.

Capa cancantatona', cantapona'.

¹³ Quëmaso' chini chiníquën
 nanantëran.

Inchidan tanpanënso' chiníquën
 ni'ton, yáminsëtëran.

¹⁴ Quëmaso' noya coisë pochin
 ni'ton, no'tëquënáchin
 yonquiran.

- Napopináchin piyapi'sa nicaton,
ma'sona onpotacaso' no'të-
quën sha'huiran.
Nosorotëranso', co nisha nisha
cancantëransohuë',
ina pochin ninanso' co a'porin-
quënhuë'.
- ¹⁵ Noya ancantatona' chinotohua-
chinën, tëhuëenchachin capa
cancantapi.
Quëmari Siniro a'pintatë
pochin quëpaaran ni'ton,
noya pa'sapi.
- ¹⁶ Nani tahuëri quëma yonquiatë-
nën capa cancantapi.
No'tëquënáchin yonquiranso
marë' pa'yatërinën.
- ¹⁷ Tëhuëenchachin quëma cata-
huarancoi ni'ton, chiníquën
cancantarai.
Naporahuatoi, noya noya
ya'noarai.
Noya yonquirancoi ni'ton, chini
chiníquën nanantarai.
- ¹⁸ Sinironënpoaso' iscoto pochin
nicaton, pa'poyarinpoa'.
Noyasáchin nicaton hua'anëntë-
rinpoa'.
- ¹⁹ Piyapinënpita hua'natopiquë
pochin ya'notaton, sha'hui-
tëran:
“Piyapinëhuëpita quëran
a'nara quëmapi chiníquën
cancantërinso huayonahuë.
Cari catahuarahuë ni'ton, noya
noya acorahuë.
- ²⁰ Inaso', Tapi. Piyapinëhuë huayo-
nahuëso'.
Ca marë' toma nipiquë opomo-
totohuachina,
copirno nicacaso marë'
acorahuë.
- ²¹ Inaso', cari chachin catahua-
rápo.
- Chini chiníquën nanantato
achinirápo.
- ²² Co inimiconënpitari ahuëarin-
huë'.
- Co noyahuë' nipisopitari co
minsëarinhuë'.
- ²³ Inimiconënpita cari chachin
minsëtarahuë.
Inapotohuato, co huachi inapita
quënanaponhuë'.
- No'huisopitanta', ata'huanta-
rahuë.
- ²⁴ Cari nosoroato catahuarápo.
Ca nohuanton chini chiníquën
nanantapon.
- ²⁵ Chiníquën nanantaton hua'a-
nëntapon.
Marë Pancai' quëran Iopira-
tisëiquë huarë' hua'anën-
tapon.
- ²⁶ Nontohuachincora, 'quëmaso
tatahuëinquën, Yosënhuën-
quën,
pa'poyaranco, nicha'ëranco,
napotëranco,' itaponco.
- ²⁷ Carinta', paninano'sa ahua'a-
nëntopiso pochin quëta-
rahuë.
- Ya'ipi a'napita copirno'sa quëran,
chini chiníquën nanantarin.
- ²⁸ Ina nosororahuëso' co nishata-
rinhuë'.
- Inarë'co anoyatërahuësonta', co
nishatarinhuë'.
- ²⁹ Ina quëran pipipisopitaráchin
ya'huërenamën hua'anënta-
pona'.
- Pi'iro'të ya'huëaso', co nishari
hua'anëntarinhuë'.
- ³⁰⁻³² Napoaponahuë', a'chintërahuë-
sopita a'pohuachina',
naporahuaton co camaitëra-
huëso pochin nanpihuachi-
nahuë', ana'intarahuë.

- Pënëntërahuësopita, camaitëra-
huësopita,
inapitanta co yanatëtonaraihuë'
co noyahuë' nipachina',
huaraqüë ahuërëso pochin nita-
rahuë.
- ³³ Inapotopirahuë', Tapiso' noso-
roápo.
Nani sha'huitërahuë ni'ton, co
naniantarahuë'.
- ³⁴ Inaro'co anoyatërahuëso',
yonquirápo.
Nani nonahuë ni'ton, inacha-
chin nisápon.
- ³⁵ Caso noyasáchin nicato napo-
rahuë:
Yosëco ni'to, no'tëquën Tapi
sha'huitërahuë.
Napoaton co nonpintarahuë'.
- ³⁶ Ina quëran pipipisopitarácin
copirno ya'compachina',
hua'anëntapona'.
Pi'i ya'huëaso', co a'napitari
hua'anëntarinhuë'.
- ³⁷ Yoquinta ya'huërárinso pochin
nicapona'.
Pi'iro'të ya'huërinso co ta'hua-
chátërasohuë',
co nisharo'sari isairio'sa hua'a-
nëntapohnuë'," itëran.
- ³⁸ Napotaponahuë', Tapi
copirno shinpita no'huiton
ana'intëran.
Huayonpiranhuë', nocanaton
a'poran.
- ³⁹ Inarë'quën anoyatëranso
naniantëran.
Shinpita hua'anëntërin quëran
ocoíran.
- ⁴⁰ Ninanonënpita pairanën inimico-
nënpitari pacoantëra'piarin.
Pëinënpitanta ohuatëra'piapi.
- ⁴¹ Inapotopi ni'ton, na'huëro'sari
nohuantopiso' mapi.
- Napotopiso marë' ya'caria
ya'huëpisopitari tēhuayatopi.
- ⁴² Quëma nohuanton inimiconën-
pitari chiníquën nicatona',
canapi.
Canatatoná', capa cancantopi.
- ⁴³ Sahuëninën achi'motatë pochin
nitëran.
Ahuëtohuachinanta', co huachi
catahuanahuë'.
- ⁴⁴ Noya noya ya'nopirinhüë',
napoonin ya'norin huachi.
Hua'anëntacaso shiranënta',
të'yatatë pochin nitëran.
- ⁴⁵ Hua'qui nanpicaso nipirinhüë',
tahuëri matëran.
Inapotëran ni'ton, pa'pi taparo
nisarin.
- ⁴⁶ ¡Ama huachi Sinioro na'pirëso
pochin nitocoisohuë'!
¡Ama huachi pën huëyarárinso
pochin no'huitáquësohuë'!
- ⁴⁷ Sinioro, caso co hua'qui
ya'huëapohuë'.
Pi'pian marë' isoro'paquë
acorancoi.
- ⁴⁸ Co inso tëranta ya'huëráponhuë'.
Co insonta chimirin quëran
cha'ësarinhüë'.
- ⁴⁹ Ya'nan nosororancoiso',
yonquiantaquë'.
¡No'tëquënáchin nonaton Tapi
sha'huitëranso' yonquiquë'!
- ⁵⁰ Piyapinënpitacoi nipiraihuë',
na'a piyapi'sa no'huirinacoi.
No'huirinacoi', cancanëhuë
quëran yonquirárahüë.
- ⁵¹ Inapochin inimiconënpita nitá-
rinacoi.
¡Huayonanso shinpitacoi nipi-
raihüë', no'huirárinacoi!
- ⁵² ¡Ma noyacha Sinioroso ni'ton,
ya'huëmiatarin paya!
¡Amen!

**Pi'pian marè' isoro'paquë
ya'huërèhuaso'**

Moisèsë oraton naporinso'

90

¹ Sinioro quëmaso' pa'poyarancoi.

Iráca quëran huarè' a'pairancoi.

² Co'huara isoro'pa', motopiro'sa', inapita ya'huëyátërasohuë', quëmaso' ya'huëran.

Iráca quëran huarè' ya'huëran.

Tahuëri nitiquipirinhuë' tëranta', quëmaso ya'huëápon.

Quëmasáchin Yosënguën.

³ Nanpirapiraihuë', camaitaton: "Piyapinquëma', amocan taraantaco'," tënan.

Topatana, chiminatoï amocan taranai.

⁴ Tëhuëenchachin huaranca pi'inta nipirinhuë', a'na tahuëriíchin pochin quëmariso' ni'nan.

Cara oraíchín tashi a'paitopiso pochín niconin.

⁵ Chiniiri quëparinso pochín nitërancoi.

Hua'naraiso pochín co hua'qui nanpiraihuë'.

⁶ Pacatoro yancotërinso pochín ninai.

Inaso', tashíramiachín noyápiachín ya'norin.

I'huaraya huarëso nipirinhuë', ahuirin.

Inapochachín quiyanta co hua'qui ya'huëraihuë'.

⁷ Tëhuëenchachin ano'huitohuatëinquën, a'payanarancoi.

No'huihuatancoira, ata'huantërancoi.

⁸ Ya'ipi co noyahuë' ninaisopita nitotëran.

Po'oana quëran nicatoï oshahuanpiraihuë', ya'ipi nito-tëran.

⁹ Tëhuëenchachin no'huihuatancoira,

hua'yanëhuëi matërancoi.

Sëtërarai quëran panca nii o'huahuatoira, co hua'quirinhuë'.

Inapochachin nanpiraisonta', co hua'quirinhuë'.

¹⁰ Canchisë shonca pi'íchin nanpiraiso nanirin.

Chiníquëno'saso', posa shonca nanipi.

Ina nápo pi'ipi nanpitona nipa'yatopi.

Napopirinahuë', na'con na'con sacai nipi.

Naporahuatona', a'napitarinta amipi.

Naporápirinahuë', a'naroáchin tahuëri na'huëhuachina, chiminapi anta huachi.

¹¹ ¡Co incoi tëranta no'huitonënguë ma'sha onpotancoiso', nitotëraihuë'!

¡Co insonta no'huitomiatëranso', nitotërinhuë'!

¹² Co hua'qui isoro'paquë ya'huëapoihuë ni'ton, catahuacoï yonquínahuan ya'huë'i.

¹³ Sinioro tahuërëtaantacoï.

¡Ama huachi no'huicoisohuë'!

Nosoroatoncoï catahuaantacoï.

¹⁴ Tahuëririahuachina, nosororancoiso' a'notocoï.

Inapotohuatancoï, quëma cantanën cantatoï,

chiminaquë huarè' capa cancantarai.

¹⁵ Na'a pi'ipi parisitërai.

Inanapo pi'ipi chachín catahuacoï noya cancanchii.

¹⁶ Quëma nohuanton piyapinënpitacoï, chiníquën nanantëranso ni'i.

Quiya quëran pipipisopitanta
ina chachin ni'ina'.

- ¹⁷ Na'con nohuantërai quëma
pochin cancanta'huaiso'.
Napoaton noya ni'coi.
Yanatërainquën ni'ton,
catahuacoi quëma nohuantë-
ranso chachin nii.

**Sinioro noya noya
pa'poyarinpoaso'**

91 ¹ Sinioroso' chini chiniquën
nanantaton, ya'ipi nani-
taparin.

Ina ya'ipi cancanënpoa quëran
impatëhua', sano ya'huëa-
rihua'.

Chiniquën nanantaton a'paia-
rinpoa'.

- ² Sinioro nontohuatëhuara:
“Quëmaso Yosënhuënquën.
Na'pianaquë na'piraiso pochin
ya'copirancoi.

Inápa pairahuan ninano pochin
pa'poyarancoi.

Ma'sha onpohuatoira, quëma-
sáchin chinotërainquën,”
itërehua'.

- ³ Pëcotanquë ma'sha manëso pochin
ma'sha yaonpotopirinënpoahuë',
inaso nicha'sarinpoa'.

Naporahuaton ina nohuanton co
tiquito canio^c tiquiarinpoahuë'.

- ⁴ Anpiantëhuano'sa hua'huina
to'cohuëtopiso pochin
a'paairinpoa'.

A'paairinpoa ni'ton, sano
ya'huëarihua'.

Iscoto ya'copirinpoaso pochin
no'tëquën noninso pa'poya-
rarinpoa'.

- ⁵ Tashinta co manta të'huatacaso
ya'huërinhuë'.

Tahuërinta pë'chinan quëran
tëpainënpoaso' co të'huata-
rihuahuë'.

- ⁶ Tiquito canio matohuachina, co
tashi tëranta të'huatarihua-
huë'.

Tahuërinta nani ma'sha onpopi-
rëhuahuë', co pa'yanarihua-
huë'.

- ⁷ Ahuënanënpoa parti quëran
huanca nanitopi taquicaíso'.
Inchinanënpoa quërantá shonca
huanca taquirapirinahuë',
co canpoaso' ma'sha onpoari-
huahuë'.

- ⁸ Canpoara ya'piranpoa quëran
chachin
co noyahuë' nipisopita Yosëri
ana'intërinso' ni'sarëhua'.

- ⁹⁻¹⁰ Canpoaso', Sinioro chachin pa'po-
yainpoaso marë' acorëhua'.

Chini chiniquën nanantërinso'
nontërehua ni'ton, co manta
onpoarihuhuë'.

Co tiquito canio tëranta macain-
poaso ya'huërinhuë'.

- ¹¹ Yosëri anquëninënpita a'paiin-
poaso marë' camaiarin.
Intohuaso pa'nëhuaquë, inapita
a'paairinpoa'.

- ¹² Ama na'piquë tëranta i'pacaso
marëhuë',
imirina quëran masarinënpoa'.

- ¹³ Pa'piniro'sa', ya'huano'sa',
panca ma'sharo'sa',
inapita huáncana noya pa'sarëhua'.

- ¹⁴ Sinioro napotërinpoa':
“Nohuitatomaco nosororamaco
ni'ton,

^c 91.3 *Tiquito canio topachina*: Co pënoton quëran topiso yonquipihuë'. Caniomia niponahuë' ya'conpachina, notohuaro' piyapi'sa tiquichanin.

inapita quëran nicha'ësaran-
quëma'.

Co insonta nanitapaponquëmahuë'.

¹⁵ Nontohuatamaco a'paniaran-
quëma'. Ca chachin ca'tana-
ranquëma'.

Ma'sha onpoatoma co napion
ancantopiramahuë', nicha'ë-
saranquëma'.

Inapotaranquëma ni'ton, naní
quëran noya ni'sarinënuëma'.

¹⁶ Hua'qui tahuëri nanpitoma',
noya ya'huëapoma'.
Nicha'ëranquëmaso' yonquia-
toma', capa cancantarama',
itërinpoa'.

**Sinioro chini chiníquën
nanantaton hua'anëntarínso'**

93 ¹ ¡Sinioro hua'anëntarin
huachi!

Noya noya a'morëso pochin
ya'norin.

Chini chiníquën nanantaton
camaitarin.

Ya'ipiro'pa' nóya acorin ni'ton,
co pi'pian tëranta nacontarin-
huë'.

² Quëmaso Sinioro ya'huëmiatëran.
Nani ma'sha caniaritërin quëran
huarë', hua'anëntëran.

³ Quëmaso' Sinioronquën. Iro'-
saso', panca co'sacaitatona
tënëntopi.

⁴ Quëmaso napoaponahuë',
inápaquë ya'huëran.

Marëro'sa co'sacaitatona tënën-
topi quëran chini chiníquën
nanantëran.

⁵ Sinioronquën ni'ton, camaitë-
ransopita ya'huëmiatarin.

Noyasáchin nicaton, chino-
tërinënuënsó pëiquë
ya'huëran.

Inaquë ya'huëran ni'ton,
pëinënso' noyápiachin
ya'norin.

**Capa cancantatëhua Yosë
cantanën cantahua'**

95 ¹ Huëco Yosë chinotahua':
“¡Ma noyanquëncha
quëmaso paya!” itahua'.

Inaso' nóya a'pairinpoa ni'ton,
capa cancantatëhua cantahua'.

Inaíchín nicha'ërinpoa'.

² “Yosparinquën Sinioro,”
itatëhua chinotahua'.

Nisha nisha cantanën canta-
tëhua', pa'yatahua'.

³ Yosëíchín chini chiníquën
nanantërin.

Piyapi'saso' nisha nisha mosha-
pirinahuë',

Yosëíchín chini chiníquën
nanantërinso'.

⁴ Acoporo ya'huërinsopita quëran
huarë' hua'anëntërin.

Ina inápa motopiro'santa',
hua'anëntërin.

⁵ Marënta inari acoaton hua'anëntërin.
Yaniro'panta imirin quëran
chachin ninin.

⁶ Huëco Yosëíchín yonquia'ahua'.
Isonatëhua ina chinotahua'.

Ina nininpoa ni'ton, pa'yatahua'.

⁷ Inaíchín Yosënenpoa'.

Canpoaso' ina piyapinënpí-
tanpoa ninëhua'.

Ohuicaro'sa hua'anëni pastoquë
noya a'pairin.

Inapochachín Sinioronta noya
a'pairinpoa'.

Ipora tahuëri ina nontarin-
quëma ni'ton,

noya natanatoma yonquico':

⁸ “Íráca inotëro parti shimasho-
nëmápitá huëcasoi',

Miripaquë, Masaquë, inaquëpita
co natërinacohuë'.

Ama inapita napopiso pochin
nicosohuë'.

⁹⁻¹⁰ Inapitaso' na'con catahuato,
catapini shonca pi'ipi nani
ma'sha quëtërahuë'.

Inapotopirahuë', co natëtonaco-
huë' tënirinaco.

Napoaton inapita no'huito:
'Isopitaso', camaitërahuësopita
co yanatërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'.

Co cancanëhuë' yamapihuë'.

¹¹ Napoaton caso Yosëco ni'to,
no'tëquën sha'huitërahuë'.

Co natëtonacohuë' ano'huitëri-
naco ni'quëhuarë',

co onporonta noyaro'paquë
ya'conatona',

sano cancantaponahuë',
tënahuë," itërinquëma'.

**Nasha cantanën cantatëhua',
Sinioro chinotahua'**

96 ¹Nasha cantanën cantatëhua',
Sinioro chinotahua'.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huërëhua-
sopita

inasáchin chinotahua'.

² "Yosparinquën Sinioro," itatë-
hua', chinotahua'.

Nicha'ërinpoaso', a'napitanta
sha'huitahua'.

³ Yosëso noyasáchin nicon,
pa'yapiro nininsopita ninin.
Naporinso ya'ipi piyapi'sa sha'-
huitahua'.

⁴ Yosëso chini chiníquën nanantërin.
Inasáchin chinotacaso ya'huërin.
Mamanshiro'saso' topinan
quëran të'huatopi.

Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso
ya'huërin.

⁵ Piyapiro'sa mamanshinënap-
taso', co máquënhuë'.

Sinioroso nipirinhue', pi'iro'të
acorin.

⁶ Yosëso huënaráchin huënará-
chin ya'norin.

Chini chiníquën nanantërin.

Ina chinotacaso pëiquë nani
ma'sha noyápiachin
ya'huërin.

⁷ Nisha nisha piyapinquëma',
Sinioro yonquiatoma chinotoco'.
Chini chiníquën nanantërinso
marë' pa'yatoco'.

⁸ Noya nicatëhua ina natëahua'.
Ma'sha ina marë' quëcatëhua',
chinotacaso pëi' iratëquë
niyontoanhua'.

⁹ Sinioro pëinënso', noyápiachin.
Ina i'iratëquë ya'conatëhua
chinotahua'.
Ya'ipi piyapi'sari ina të'hua-
china'.

¹⁰ Nisha nisha naciono'saquë
ya'huëpisopitanta':
"Sinioro hua'anëntërinpoa
huachi.

Isoro'pa' noya acorin ni'ton, co
huachi nacontarinhuë'.

Nisha nisha piyapinpoa nipirë-
huahuë',
napopináchin niconpoa'
hua'anëntarinpoa'," toco'.

¹¹ Inápaquë ya'huëpisopita capa
cancanchina'.

Isoro'paquë ya'huëpisopitanta
capa cancanchina'.

Marënta tënëchin.

¡Nani ma'sha inaquë ya'huëpi-
sopitanta capa cancantatona
tënëchina'!

¹² ¡Sharo'santa noya noyatapona!
Nararo'santa', capa cancantëresó
pochin noya noyatapona'.

¹³ ¡Sinioro o'maton hua'anënta-
rinpoa ni'ton, napoapi!
¡Ya'ipi piyapiro'sa no'tëquën
hua'anëntarin!
Noya coisë pochin nicaton,
hua'anëntarinpoa'.

**Nininpoa ni'ton, Sinioro
chinotacaso ya'huërinso'**

100 ¹Ya'ipi isoro'paquë
ya'huërehuasopita,
capa cancantatëhua Sinioro
cantanën cantahua'.
²Capa cancantatëhua Sinioro
pa'yatahua'.
Capa cancantatëhua ina chino-
tacaso pëiquë ya'coanhua'.
³Yosëichin chini chiníquën
nanantërin.
Ina nitotoco canpitanta'.
Inaso nininpoa ni'ton, hua'anën-
tërinpoa'.
Ina piyapinënpoa canpoaso'.
Ohuicaro'sa hua'anëni a'pai-
rinso pochin
noya a'pairinpoa'.
⁴Chinotacaso marë' ya'conpatëhua':
"Yosparinquën Sinioro.
¡Ma noyanquëncha ni'ton,
catahuancoi paya!" itahua'.
⁵Sinioroso' noyasáchin ninin.
Nosoromiatërinpoa ni'ton,
co onporonta a'poarinpoahuë'.
Sha'huitërinpoaso chachin
hui'nanpoa', shia'huayanënpoa',
inapitanta noya catahuarápon.

Yosë nosororinpoaso'

Isonta canta, Tapiri ocoirin

103 ¹⁻²Pa'pi pa'yatato
ya'ipi cancanëhuë quëran
Sinioro chinotarahué.
Inaso' nóya ni'ton, ya'ipi canca-
nëhuë quëran napoarahué.

Noya catahuarinco ni'ton,
"Yosparinquën," itarahué.

Ya'ipi catahuarincosopita
yonquirápo.

³Ya'ipi co noyahuë' ninahuëso'
inquitërinco.

Ya'ipi caniorahuësonta', anoya-
tërinco.

⁴Ana'intincoso ya'huëpirinhuë',
chimirin quëran nicha'ërinco.
Pa'pi nosoroatonco nóya ni'ninco.

⁵Noya cosharoráchin a'carinco.
Inapotatonco,
panca onian anporonën quëran
nitapaantarinso pochin
acorinco.

⁶⁻⁷A'naquënso', a'napitari ma'sha
onpotatona', aparisitopi.

Inapotohuachinara,
Siniorori noya coisë pochin
nicaton catahuarin.

Yonquirinso chachin iráca
Moisësë anitotërin.

Nani ma'sha nininsopitanta
isairio'sanpoa anitotërinpoa'.

⁸Sinioroso' noyápiachin cancan-
tërin.

A'naroáchin yanosorotërin.
Co a'naroáchin no'huitërinhuë'.
Piyapinënpoapita nosoromiatë-
rinpoa'.

⁹Co apira apira pënëninpoahuë'.
No'huihuachinpoanta', co
no'huimiatërinpoahuë'.

¹⁰Pa'pi co noyahuë' nicatëhua',
oshahuanpirëhuahuë',
co nanirinso chachin ana'intë-
rinpoahuë'.

¹¹Noya nicatëhua natëhuatëhua',
nosoromiatarinpoa'.

Isoro'pa' quëran pi'iro'tëso' co
nincantarihuahuë'.

Inapochachin Yosë nosororin-
poasonta',

- co ya'ipi nitotarihuahué'.
 12 Pi'i pipirin quëran, ya'coninqué
 huaré' áquë tënëhua'.
 Ina quëran áquë áquë pochin
 Yosëso oshanënpoa inquitaton-
 poa', naniantërin.
 13 Ina noya nicatëhua natëhua-
 tëhua', nosoroarinpoa'.
 Quëmapi hui'nin nosororinso
 pochin nitarinpoa'.
 14 Canpoaso', amocan quëran
 nininpoa ni'ton,
 co chinirëhuasohuë', nitotërin.
 Napoaton nosororinpoa'.
 15 Isoro'paquë canpoaso' panpa-
 toro pochin niconëhua'.
 Yanco huësoatërinso pochin
 ninëhua'.
 16 Inaso' ihuani pihuitë pochin
 nipachina,
 a'naroáchin capa ninin huachi.
 Inapochachin canpoanta
 chiminpatëhua',
 a'naroáchin naniantërinënpoa'.
 17 Napoaponahuë', Sinioro noya
 nicatëhua natëhuatëhuaso',
 nosoromiatarinpoa'.
 No'tëquénáchin yonquiaton,
 shinpoapitanta catahuarápon.
 18 Canpoarë anoyatërinso natë-
 tëhua',
 camaitërinso pitanta natëhua-
 tëhua', inapotarinpoa'.
 19 Yosëso inápaquë ya'huëaton,
 ya'ipi hua'anëntërin.
 20 Anquëniro'sanquëmanta chiní-
 quën nanantapomarahuë',
 Sinioro chinotoco'.
 Canpitaso ina camaihuachin-
 quëma a'naroáchin natë-
 rama'.
 21 Inápaquë hua'huayátërahuë
 ya'huëramasopitanta', ina
 chinotoco'.

- Canpitaso ina natëtoma',
 nohuantërinso' ninama'.
 22 Ya'ipi isoro'paquë ya'huërama-
 sopitanta',
 Sinioro chinotoco'.
 Ya'ipi hua'anëntërinquë ya'huë-
 ramasopita
 ina chinotoco'.
 Ya'ipi cancanëhuë quëran
 Sinioro chinotarahuë.

Nani ma'sha acorinsopita
 Yosëri noya a'pairinso'

- 104** ¹Ya'ipi cancanëhuë quëran
 Sinioro chinotarahuë.
 Tëhuënachachin quëmaso' Sinioro
 chiníquën nanantëran.
 Noyápiachin a'moton, huënará-
 chin huënaráchin ya'noran.
 2 Quëmaso' noyasáchin nicon,
 tahuëri pochin cancantëran.
 Në'mëtëquë pa'shintëresó
 pochin pi'iro'tënta acoran.
 3 Marë aipi inápa pë'satë' pëi
 pochin
 ya'huëcamaso marë' acoran.
 Chitoronta', toronanën pochin
 quëparinquën.
 Ihuaonta', anpiantëhuan pochin
 nicon, quëparinquën.
 4 Ihuaonta'santa comisiono'sa
 pochin acoran.
 O'coriro'santa piyapinënpita
 pochin natërinën.
 5 Simintonën'ton acorahuaton,
 isoro'pa' noyá acorin.
 Co onporonta nichí'huincaponhuë'.
 6 A'morëhuaso', nonënpoa imotë-
 rinso pochachin
 marëri naporo ya'ipiro'pa'
 imotërin.
 Motopiro'sa quëran huarë'
 imotërin.
 7 Quëmari sha'huitohuatana,

huiñquintatë pochin nicaton
 pa'mairin.
 Huira pochin nonanso' natana-
 huaton, ta'arin.
⁸ Naporo' motopiro'santa',
 moncorointapi.
 Motopianaro'santa', pa'mapi.
 Insëquësona quëmari sha'huitë-
 ranquë nanipi.
⁹ Marënta ya'huëcaso', acotëran.
 Co inaquëran pipiton isoro'pa'
 imotaponhuë'.
¹⁰ Quëma nohuanton no'pa'
 quëran i'sha pipiton pancai-
 tërin.
 Pa'ihuachina, motopianaro'sata-
 quëchin pa'ipi.
¹¹ Inaquë tanan ma'sharo'sa o'opi.
 Tanan moraro'santa ina
 o'otona', yamoro iniquipi.
¹² I yonsanquë inairaro'sa
 hua'huatopi.
 Nararo'saquë huënsëatona',
 përarantapi.
¹³ Ya'huëran quëran huarë'
 o'nan a'paimaton motopiro'sa
 shipirötëran.
 Isoro'pa' yamororëso pochin
 nisapirinhuë',
 ina a'paimahuatana
 yamororinso inquirinso pochin
 ninin.
¹⁴ Quëma nohuanton pastoro'sa
 ma'sharo'sa marë' a'shinpi.
 Piyapi'santa sha'topiso' noyato-
 huachinara,
 cosharo ya'huëtöpi huachi.
¹⁵ O'otona noya ancantacaiso
 marë' huinonta ya'huëtöpi.
 Ya'pirina tapacaiso marë'
 tomenta ya'huëtöpi.
 Capatona chinacaiso marë'
 paonta ya'huëtöpi.
¹⁶ O'nanpachina nararo'santa',

yamoro inquirinso pochin nipi.
 Nipano motopiquë
 nonararo'sa Siniorori sha'ninso
 napopi.
¹⁷ Inaquë inairaro'sa hua'huatopi.
 Pino nararo'saquënta', yo'huin
 tamëro'sa huënsëpi.
¹⁸ Inápa motopiro'saquëso',
 chiporo'sa ya'huërin.
 Natëtëanaro'saquënta', shihua-
 niro'sa ya'huërin.
¹⁹ Tahuëri tantiacaiso marë' yoqui
 acoran.
 Pi'linta nitóton pochin ora nani-
 huachina, na'pipon pa'sarin.
²⁰ Tashihuachinanta',
 yarátón a'mopiquë isoro'pa'
 imotërëso pochin nitëran.
 Naporo tashi pa'tëro'saso', pipi-
 rapi.
²¹ Pa'piniro'sa tanatona', përarantapi.
 Inapoatona cosharonëna', Yosë
 natanapi.
²² Pi'i pipihuachina napoaponahuë',
 huë'ëshinantënénaquë
 quëhuëantapi.
²³ Naporo' piyapi'sa ya'huëre',
 sacatapona pa'pi.
 Sacatochinaichin nii'huapi.
²⁴ ¡Ma'pitacha Siniro quëmaso'
 ninan paya!
 Noya yonquiaton nani ma'sha
 acoran.
 Nani ma'sha ninansopita
 isoro'pa' mëntatërin.
²⁵ Quëmari chachin marë acoran.
 Inaso' pancai' ni'ton,
 co pi'pisha tëranta aquëtëran
 quënantërëhuë'.
 Inaquë pa'pi notohuaro' ma'sha
 ya'huërin.
 A'naquën panca, a'naquën
 hua'huishin.

- 26 Inaso', panca nancharo'sari
pa'tërin.
Inaquë nipiatan ya'huërin.
Inaso', panca ma'sha.
Quëmari ina ma'sha, marëquë
ya'nipiitacaso marë' acoran.
- 27 Ya'ipi inapita quëmari coshara
quëtacaso' ninarinën.
- 28 Quëmari quëtohuatana cosha-
topi huachi.
Imiranën ihuëtatë pochin nito-
huatana,
noya noya nininsol' capatona
natëpi.
- 29 Apiratohuatana, pa'pi pa'yanpi.
Ninëna matohuatana, chimi-
napi.
Inapoatona', amocan taraantapi.
- 30 Ispiritonën a'paimahuatana,
nani ma'sha acoantaran.
Isoro'pa' anashatatë pochin
nitaantaran.
- 31 Sinioro noya noya nininsoso',
ya'huëmiatarin.
Nani ma'sha acorinsopita nicaton,
inasol' noya cancantërin.
- 32 Siniorori nocohuachina,
isoro'pa' nacontërin.
Motopiro'santa carihuachina,
conai tomontërin.
- 33 Nanpito në'catasoco, Sinioro
chinotarahuë.
Nisha nisha cantanën cantato
ina chinotarahuë.
- 34 Inasáchin yonquirahuëso nito-
taton, noya cancanchin.
Ináchin yonquiato caso noya
cancantërahuë.
- 35 Oshahuano'sa isoro'paquë
ya'huëpisopitasol',
ta'huanchina'.
Ya'ipi inpioro'santa', copichina'.
Ya'ipi cancanëhuë quëran
Sinioro chinotarahuë.

Ya'ipinquëma':

“¡Ma noyanquëncha quëmaso
Sinioro paya!” itoco'.

**Israiro'sa catahuaton Sinioro
nani ma'sha nininsol'**

105 ¹⁻²Nisha nisha piyapi'sa
Sinioro naporinso
sha'huitahua'.

“¡Yosparinquën Sinioro,” itatëhua',
nisha nisha cantanën cantahua'!
Na'con catahuaninpoaso', sha-
huihua'.

³Inaso', noyasáchin ninin.
Ina imarëhua ni'ton, nipa'yata-
hua'.

Ya'ipi Sinioro chinotërehuasol-
pita,
capa cancantahua'.

⁴Sinioroso' chini chiniquën
nanantërin ni'ton,
inasáchin chinotahua'.

Noya nicainpoaso marë' chiní-
quën yonquia'ahua'.

⁵Nani ma'sha huëhuëpiro ninin-
sopita a'norinsol',
ama naniantahuasohuë'.
A'chintatonpoa sha'huitërinpoa-
sonta',
ama naniantahuasohuë'.

⁶Canpoaso' Apraan, Cacopo,
inapita shinpitanpoa'.
Sinioro nani huayoninpoa
ni'ton, noya natanco'.

⁷Sinioroso Yosënënpoa ni'ton,
ina hua'anëntërinpoa'.
Inaso', ya'ipiro'pa' hua'anën-
tërin.

⁸⁻⁹Apraan, Isaco, inapitarë nani
anoyatërin:
“Caso Yosëco ni'to, catahuan-
quëma',” itërin.
Nani sha'huitaton, co nanianta-
rinhuë'.

- Huaranca shinpita huënton
ya'huëpirionta', co nanianta-
rinhuë'.
- ¹⁰ Cacoposo', Israiro itopi anta'.
Inarë anoyatërinso', co onpo-
ronta nishataponhuë'.
- ¹¹ Ina sha'huitaton:
“Quëmari iso Canaan no'pa'
hua'anëntaran.
Carinquën quëtaranquën ni'ton,
napoaran,” itërin.
- ¹² Ya'nán ya'huëapona', caraíchín
ya'huëpi.
Topinan nisharo'sa pochín
ya'huëpi.
- ¹³ A'na nacion quëran a'na
nacionquë pa'pi.
Nisha nisha copirnorosari
hua'anëntërinquë pa'pi.
- ¹⁴ Insëquë tëranta pa'pachinara,
co Yosë nohuantërinhuë' a'napi-
tari ma'sha onpotacaiso'.
Copirnorosanta' ana'intaton,
pënënin:
- ¹⁵ “Ama huayonahuësopita no'hui-
cosohuë'.
Pënëntona'pirosasacorahuëso',
ama ma'sha onpotocosohuë',”
itërin.
- ¹⁶ Yosë nohuanton iráca tanarotopi.
Capa, co manta capacaiso
ya'huërinhuë'.
- ¹⁷ Napoaponahuë', ina nohuanton
Cosi quëchitërin.
Inaso', a'na hua'ani camaicaso
marë' pa'anin.
- ¹⁸ Pa'huëquën catinaquëtatona',
oquërë oquërëtopi.
Ina quëran tashinan pëiquënta
po'mopi.
- ¹⁹ Sinioro nanamën sha'huirinso
marë' piyapi'saso':
“Tëhuëenchachín ta'ma
naporë'po',” topirinahuë',
- tanarotacaiso naniquë huarë',
natëpi huachi.
- ²⁰ Copirnoros camaihuachina,
ocoipi huachi.
Inaso' copirno notohuaro' piya-
pirosasacairin.
- ²¹ Ocoirahuaton chiníquën nanan
quëtërin.
Ya'ipi hua'anëntërinquë camai-
tacaso marë' acorin.
- ²² Ansianorosasa', hua'anosasa',
inapita a'chintacaso marë'
acorin.
A'chintohuachina, na'con na'con
nitotopi huachi.
- ²³ Ina quëran Israirona inátohua
pa'marin.
Ina chachín Cacopo itopi anta'.
Pa'marahuaton nisharo'sa
pochín Iquipitoquë yacapa-
tërin.
Iráca Noi hui'nin Camo itopiso'
no'pa' maninquë yacapa-
tërin.
- ²⁴ Yosë nohuanton inaquë israiro'-
sanpoa na'amiatërehua'.
Ya'huëhuano'sa quëran, chiní
chiníquëno'sa nicoantarë-
hua'.
- ²⁵ Napoaponahuë', ina nohuanton
chachín
iquipitorosari shimashonënpoa-
pita inimicotopi.
Nonpintatona', sacatopiso marë'
co pahuërëpihuë'.
Yosë piyapinënpita nipirinahuë',
inapotopi.
- ²⁶ Napohuachina piyapinën
Moisësë itopiso' a'patërin.
Aaronta huayonin ni'ton, inarë
pa'nin.
- ²⁷ Iquipitorosasa' ni'tonënaquë
nisha nisha huëhuëpirosaninso-
pita a'nopi.

- Camo itopiso' no'pa' maninquë
 inapopi.
- 28 Yosë nohuanton iquipitoro'sa
 tashiri imotërin.
 Inapoaponaraihuë', co yanatëto-
 pihuë'.
- 29 Iquipitoquë iro'sa ya'huërinso',
 huënai' atarantërin, samiro'sa
 tiquirin, napotërin.
- 30 Ya'huëpiso no'pa' nani chachin
 huarira ana'atërin.
 Copirno huë'ërinso patoanaquë
 huarë' ya'conpi.
- 31 Siniro nonpachina tonca, ico,
 inapita na'amiatopi.
 Inapitari iquipitoro'sa aparisi-
 topi.
- 32 O'nan pochin ocai a'paimarin.
 Pënë chachin anotërin.
- 33 Oparoro'sa', iquiraroro'sa',
 inapita paquitërin.
 Ya'ipi nararo'sa Iquipitoquë
 ya'huërinso', paquitërin.
- 34 Yosë noantahuachina, sëquë-
 rënta canquirin.
 Pa'pi notohuaro' ni'ton, co
 pichinahuanhuë'.
- 35 Sharo'sa', pacatororo'sa', ya'ipi
 inapita pë'yarin.
- 36 Inaquë chachin paninano'santa
 tiquirin.
 Ya'ipi ya'nan hua'huatopisopita
 napotërin.
- 37 Inapotaton piyapinënpita Iqui-
 pito quëran ocoirin.
 Inapitaso' orohuanatona', prata-
 huanatona',
 ma'huano'sa pipipi.
 Papona pochin co manta onpo-
 pihuë'.
- 38 Pa'piso' nicatona iquipitoro'saso',
 nóya cancantopi huachi.
 Nani ma'sha onpoatona', pa'pi
 pa'yanpirinahuë'.
- 39 Panca chitoroquë ya'copiatë
 pochin
 Yosëri piyapinënpita nitërin.
 Tashinta a'pintacaso marë'
 ina chitoro chachin pën pochin
 acorin.
 Nosha nohuantohuachinara,
 ocoron pochin nininso',
 hua'huayátërahuë' a'patiirin.
- 40 Cosharo inápa quëran
 o'marinso'
 a'caton noyá anatërin.
- 41 Natëtënta nipoatahuaton, noto-
 huaro' i'sha ocoirin.
 Inaso', tëquëin pochin inotëro
 parti pa'tërin.
- 42 Piyapinën Apraan itopiso' sha'-
 huitërinso
 yonquiaton, naporin.
- 43 Inapochin Yosëri piyapinënpita
 ocoihuachina,
 capa cancantatona', "nonca,
 nonca," charapi.
- 44 Nisha nisha naciono'sari no'pa'
 hua'anëntopiso osërëta-
 huaton,
 inapita quëtërin.
 Sacatatona acopisopitanta',
 inapotërin.
- 45 Pënëntërinso'pita, a'chininsopita,
 inapita noya nicatona natëcaiso
 marë' napotërin.
 "¡Ma noyacha Siniroso paya!"
 toco'.
- Siniro piyapi nosoroaton
 yacatahuarinso'**
- 107** ¹ Siniroso' nóya.
 Naporahuaton nosoro-
 miatërinpoa'.
 Napoaton, "Yosparinquën,"
 itahuá'.
- ² Inimicoro'sa quëran Siniro
 nicha'ërinpoasopita,

napoa'ahua'.

³ Nisha nisha no'paro'sa quëran
ayontoantaripoa'.

Norti quëran, sor quëran, pi'i
pipirin parti quëran,
ya'coninso parti quëran,
ya'ipi inaquëranpita ayonto-
ninpoa'.

⁴ A'naquënso', inotëro parti
chihuëatona', pa'sápirina-
huë',

co a'na ninano tëranta ya'huë-
caiso marë' quënanpihuë'.

⁵ Tanatona co huachi chinipihuë'.
Yamorotona', yachiminpi huachi.

⁶ Napohuachinara,
co napion cancantatona', Yosë
nontopi.

Naporo' inari nicha'ërin.

⁷ Ina nohuanton noya ira
quënanpi.

Ninanoquë pipitona noya
ya'huëpi huachi.

⁸ Sinioroso nosoromiatërinpoa
ni'ton,

nani ma'sha onporëhuaquë
pa'yápiro ninin.

Inapoaton catahuarinpoa'.

Ina marë', "Yosparinquën
Sinioro," itahua'.

⁹ Pa'pi yamorotohuatëhuara, ina
chachin inquitërinpoa'.

Pa'pi tanahuatëhuaranta', napo-
tërinpoa'.

¹⁰⁻¹¹ A'naquëonta co noyahuë' nica-
tona',

tashinanquë të'yatopiso pochin
chiniquën parisitopi.

Inapoatona', chiminchináchin
nipi.

Sinioro camaitërinso co natëto-
naraihuë', napopi.

Ina nohuantërinso' nitotaponaraihuë'
nocanpi.

Ina marë' catinaquëtopinan
parisitopi.

Inapoatona', pa'pi sëtopi.

¹² Sinioro nohuanton chiniquën
sacato të'yanantopi.

I'patona anotohuachinaranta',
co macari catahuarinhuë'.

¹³ Napohuachinara,
co napion cancantatona', Yosë
nontopi.

Naporo' inari nicha'ërin.

¹⁴ Tashinanquë të'yatatë pochin nito-
pirinahuë', ina quëran ocoirin.
Catinaro'santa', oshitëra'piaton
nicha'ërin.

¹⁵ Sinioroso' nosoromiatërinpoa
ni'ton,

nani ma'sha onporëhuaquë
pa'yápiro ninin.

Inapoaton catahuarinpoa'.

Ina marë', "Yosparinquën
Sinioro," itahua'.

¹⁶ Ya'coanaro'sa sha'pi hua'na
quëran nipirinhue',
pa'quira'piarin.

Hua'nanano'santa hua'namia
quëran nipirinhue',
inapotëra'piarin.

¹⁷ A'naquën nipa'yatacaisoráchin
cancantatona', a'naratipita nipi.

Co noyahuë' nisápatona',
caniopi huachi.

¹⁸ Co'chachin nicatona a'pocosharotopi.

Napoatona tapinanpitërapí.

¹⁹ Napohuachinara,
co napion cancantatona', Yosë
nontopi.

Naporo' inari nicha'ërin.

²⁰ Ina nohuanton noyatopi.

Po'oroquë pacacaiso nipirin-
huë', cha'ëpi.

²¹ Sinioroso' nosoromiatërinpoa
ni'ton,

- nani ma'sha onporëhuaquë
pa'yápiro ninin.
Inapoaton catahuarinpoa'.
Ina marë', "Yosparinquën
Sinioro," itahua'.
22 "Ma noyacha Sinioroso' nosoro-
rinpoa paya,"
ta'tëhua ina chinotahua'.
Noya ancantatëhua',
nani ma'sha naporinso sha'huia-
hua'.
23 A'naquënta', nanchaquë marë'
pa'topi.
Ma'sha quëpatona pa'anacaiso
marë' napopi.
24 Inaquë Sinioro
huëhuëpiro nininsopita a'no-
rinso ni'pi.
25 Inari camaihuachina,
panca ihuan pa'sarin.
Inapohuachina panca co'sacai-
tërin.
26 Inari pi'iro'të parti nancha
anë'pëtërin.
Inapotahuaton a'pamaantarín.
Napohuachina, co huachi nanpi-
chináchinhuë' cancantopi.
27 Napoatona', no'pirahuëro'sa
pochin pisanaroconpi.
Nitotono'sa nipirinahuë', co
huachi manta nanitopihuë'.
28 Napohuachinara,
co napion cancantatona Yosë
nontopi.
Naporor' inari nicha'ërin.
29 Ina nohuanton ihuan copi tënin.
Co'sacainta asanoirin.
30 Naporinso marë' noya cancán-
topi.
Inapotaton, chinopiso nonshi-
nanquë chachin
canconacaiso', catahuarin.
31 Sinioroso' nosoromiatërinpoa
ni'ton,

- nani ma'sha onporëhuaquë
pa'yápiro ninin.
Inapoaton catahuarinpoa'.
Ina marë', "Yosparinquën
Sinioro," itahua'.
32 Ya'ipi imarëhuasopita niyonto-
nëhuaquë ina chinotahua'.
Ansianoro'santa', niyontonpique
ina pa'yachina'.
33 Inari chachin iro'santa ayaniton,
inotëro atarantërin.
I'shanaro'sa ya'huërinquënta',
yaniro atarantërin.
34 Noyaro'panta nipirinhuë', ina
nohuanton nitapirin.
Ya'huëhuano'sa co noyahuë'
nipiso marë',
ana'intaton inapotërin.
35 Inotërona napoaponahuë',
noyaro'pa' atarantërin.
Na'a i'sharo'sa', sonoro'sa',
inapitari tahuitërin.
36 Tanarotopisopita inaquë acorin.
Inapitasa ya'huëatona', ninano-
ro'sa ocoipi.
37 Inaquë sha'tatona', notohuaro'
nitërinsonpita mapi.
Oparoro'santa ya'huëtopi.
38 Yosëri catahuarin ni'ton, na'a-
miatopi.
Pë'tahuanënapitanta', sacóshin
ana'atopi.
39 Hua'qui quëran co noyahuë'
nipisopitari atapanin.
Chiniquën aparisitaton', shiti-
quipi.
40 Yosëriso napoaponahuë', inapita
ana'intaton,
inotëroro'saquë achihuërin.
41 Popriyatopisopitaso' nicha'ërin.
Noya nipi ni'ton, noya noya
acorin.
Hui'ninapitanta', notohuaro'
ya'huëtopi.

Ohuicaro'sa pochin na'api.

⁴² Noya nipisopitaso' ina nicatona',
capa cancantopi.

Co noyahuë' nipisopitaso nipi-
rinhuë', ta'topi.

⁴³ Yonquínahuan nipatamaso',
sha'huitaranquëmasopita
yonquico'.

Yosë nóya nosororinpoaso',
yonquiráco'.

**Siniorori copirno chiníquën
nanan quëtërinso'**

Isonta canta, Tapiri ocoirin

110 ¹Yosëri Sinioronëhuë
sha'huitërin:

“Inchinanëhuë quëran huënsë-
quë'.

Inimiconënpita carinquën
minsëchinquën,” itërin.

² Ina napotërinquën ni'ton, cata-
huainquën.

Inimiconënpita minsëra'piaquë'.
Nani Quirosarinquë hua'anënta-
caso marë' acorinquën.

³ Copirno ya'conanso tahuëri
chachin,
piyapinënpita noyá nitapara-
huatona', pa'yataponën.
Natëmiatinëinquënso marënta',
sha'huitaponën.

Poroncayo nani tashi shipihua-
ninso pochin
hui'napitëransonta ina chachin
nisápon.

⁴ Yosë chachin nani sha'huitërin-
quën:

“Caso Yosëco ni'to, no'tëquën
sha'huitaranquën:

Quëmaso' noya noya corto
hua'an acoaranquën.

Miriquiso^d pochin nisaran.
Co onporonta pipiaranhuë',” itë-
rinquën.

⁵ Yosëso inchinanën quëran
ya'huëarin.

Ana'intacaso tahuëri nanihua-
chin,
copirnoros'ata'huantapon.

⁶ Naciono'sa ayontonahuaton
coisë pochin nisarin.
Notohuaro' piyapi'sa tiquiarin.
Itohua itohua inimicoro'sa
pa'pamotora'piapon.

⁷ Huëcapon pochin i'shanaquë
i'sha o'osarin.

Ina o'oton chiníquën cancanti-
tintapon.

**Yosëichin chinotacaso
ya'huërinso'**

115 ¹Quëmasáchin noya
noyanquën ni'ton,
pa'yachinën.

Nosoromiatatoncoi catahuarancoi.
Napoaton co quiyaso' pa'yatii-
nacoiso ya'huërinhuë'.

² Inpioro'saso', tëhuatona natani-
nacoi:

“¿Insëquëta ipora Yosënë-
maso'?” itërinacoi.

³ Yosënhuëiso', inápaquë
ya'huëarin.

Inaora nohuanton ma'sona
nohuantërinso' ninin.

⁴ Inpioro'saso', oro quëran
mamanshiro'sa nipi.

Prata quëraonta nipi.

Inaora imirina quëran nicatona',
moshapi.

⁵ Inapitaso' nanamëna ya'huëta-
ponaraihuë',

^d 110.4 Miriquiso naporinso nitotacaso marë' Gen 14.18-20 nontëquë'. Heb 6.20-7.28 inaquënta nontëquë'.

- co nanitopihuë' nonacaiso'.
 Ya'pirahuanponaraihuë', co
 nanitopihuë' quënantacaiso'.
- ⁶ Huëratëhuanaponaraihuë', co
 natantopihuë'.
- Nitëhuanaponaraihuë', co nani-
 topihuë' imëtacaiso'.
- ⁷ Imirahuanaponaraihuë', co
 nanitopihuë' së'quëtacaiso'.
- Nantëhuanaponaraihuë',
 co nanitopihuë' iratacaiso'.
- Co conopiranëna tëranta irinin-
 huë'.
- ⁸ Ina nina'piro'santa', mamanshi-
 ro'sa pochin niconpi.
- Ina moshapisopitanta', inapita
 pochachin niconpi.
- ⁹ Israiro'sanpoaso', Sinioro'ichin
 chinotahua'.
- Inaso', catahuatonpoa pa'poyar-
 inpoa'.
- ¹⁰ Corto hua'ano'sanquëma', Sinio-
 ro'ichin chinotoco'.
- Inaso', catahuatonpoa pa'poyar-
 inpoa'.
- ¹¹ Sinioro noya nicatoma natëra-
 masopitanta',
 ina'ichin chinotoco'.
- Inaso', catahuatonpoa pa'poyar-
 inpoa'.
- ¹² Sinioroso yonquiantarinpoa
 ni'ton,
 catahuamiatarinpoa'.
- Ya'ipi israiro'sa catahuararin.
 Corto hua'ano'santa napotarin.
- ¹³ Ina noya nicatona natëpisopi-
 tanta', catahuararin.
- Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa',
 inapitanta imapachina', cata-
 huararin.
- ¹⁴ Sinioro chachin catahuain-
 quëma
 na'con na'con hui'nahuanco'.
 Hui'namapitanta inapochin.

- ¹⁵ Sinioroso' pi'iro'të, isoro'pa',
 inapita acorin.
- Ina chachin canpitanta cata-
 huainquëma'.
- ¹⁶ Sinioroso', pi'iro'të hua'anën-
 tërin.
- Isoro'paso nipirinhüë',
 piyapinpoa ahua'anëntërinpoa'.
- ¹⁷ Chiminpisopitaso', tanahuantá-
 piquë pa'pi.
- Inaquë pa'sahuatona', co huachi
 nanitopihuë' Yosë pa'yata-
 caiso'.
- ¹⁸ Canpoaso nipirinhüë' ipora
 quëran huarë'
- “Yosparinquën Sinioro,” tosápa-
 rihua'.
- Naporahuaton: “¡Ma noyacha
 Yosëso paya!” itahua'.

“Yosparinquën Sinioro,”
 ta'ton chinotërinso'

- 116** ¹Co napon ancantato
 nontërahuëso',
 Sinioro natanatonco catahua-
 rinco.
- Napoaton carinta', ina noso-
 roato pa'yatërahuë'.
- ² Nosoroatonco a'panirincó ni'ton,
 chiminaquë huarë' ina chinotápo.
- ³ I'hua iquitato, “chiminapo,”
 topirahuë'.
- Naporo' pa'pi të'huato, co
 napon ancantërahuë'.
- ⁴ Naporo' Sinioro nontërahuë':
 “Nicha'ëco Sinioro, ama
 chimiinsohuë',” itërahuë'.
- ⁵ Sinioroso' nosorotochináchin
 cancantërin.
- Noya coisë pochin pa'poyatërin.
 Noyápiachin cancantërin.
- ⁶ Sinioroso' sa'ahuario'sa a'pairin.
 Co'chachin nicasoco nicha'ë-
 rinco.

- 7 Sinioro nosoroatonco catahuarinco ni'ton,
sano cancantaantarahuë.
8 To'coitëreso pochin nicato na'në-
rápirahuë!, nicha'ërinco.
Chimirin quëran nicha'ërinco
ni'ton,
9 Sinioroíchin isoro'paquë natëa-
rahuë huachi.
10 Parisitaporahuë!
“Sinioro nicha'ësarinco ni'ton,
sha'huiarahuë,” tënhuë.
11 Napoaporahuë!, parisitápató
naporahuë:
“Ya'ipi piyapinpóa nonpinë-
hua!” tënhuë.
12 Iporaso naporahuë:
“¿Onporahuatocha ya'ipi Sinioro
catahuarincoso marë!
i'huërëchi nicaya?” tënhuë
yonquiato.
13 Nicha'ërancoso' yonquiato,
“Yosparinquën Sinioro” itaran-
quën.
Quëmasáchin imatëinquën nani
tahuëri nontáponquën.
14 Ma'pitaso quëta'huanquënso
sha'huitëranquënsopita anania-
rahuë.
Ya'ipi piyapinënpita ni'tonëinquë
napoarahuë.
15 Sinioro nosororëhuasopita
yachimínpatëhua!,
inaso co noyahuë! cancantërin.
16 Caso Sinioro, piyapinëncó.
Mamahuënta!, piyapinën
chachin.
Nisha nisha ma'sha onpoato
chimincháchin nipirahuë!,
nicha'ëranco.
17 Ina marë! “Yosparinquën,”
itatëinquën
ma'sha tëparahuato chinotaran-
quën.

Naporahuaton nani tahuëri
chinotaranquën.

- 18 Ma'pitaso quëta'huanquënso
sha'huitëranquënsopita anania-
rahuë.
Ya'ipi piyapinënpita ni'tonëinquë
ananiarahuë.
19 Sinioro chinotacaso pëi
i'iratëquë napoarahuë.
Quirosarin ninanoquë chachin
napoarahuë.
¡Ma noyacha Sinioroso paya!
itarahuë.

Yosë chini chiníquën
nanantaton pa'yapiro acorinso'

118 1 Sinioroso' nosoromiatë-
rinpoa'.

Inaso' nóya ni'ton, “Yosparin-
quën,” itahua'.

2 Ya'ipi isirairo'sanpoa!: “Sinio-
roso' nosoromiatërinpoa!”
itahua'.

3 Corto hua'ano'santa!: “Sinio-
roso' nosoromiatërinpoa!”
china'.

4 Noya nicatona natëpisopita-
rinta!: “Sinioroso' nosoro-
miatërinpoa!” china'.

5 Co napon ancantato Sinioro
nontërahuë.

Ina quëran natanahuatonco
nicha'ërinco.

6 ¡Sinioro catahuararinco ni'ton,
co të'huatarahuë!

Co piyapi'sa ma'sha onpoti-
ncoso ya'huërinhuë'.

7 ¡Sinioro catahuararinco ni'ton,
no'huirinacosopita minsëarahuë!

8 Piyapi'sa catahuainpoaso!,
co aquëtë ninacaso ya'huërin-
huë'.

Sinioro catahuainpoaso nina-
huatëhua',

- noya noya nisarëhua'.
- ⁹ Hua'ano'santa nanitërin catahuainpoaso'.
- Sinioro catahuainpoaso ninahuatëhua',
noya noya nisarëhua'.
- ¹⁰ Ya'ipi nacion'saquë ya'huëpiso-pita tancapitërinaco.
- Napopirinahuë', Sinioro nanan quëtërinco ni'ton,
inapita minsëarahüë.
- ¹¹ Ya'ipi parti quëran tancapitërinaco.
- Napoaponahuë', Sinioro nanan quëtërinco ni'ton,
minsëarahüë.
- ¹² Cancan pochin yamotopirinacohüë',
nahuan huëyarapirinhuë' tacopirinso pochin
no'huitopiso' sano sanoapi.
Sinioro chachin nanan quëtërinco ni'ton,
inapita minsëarahüë.
- ¹³ Atatinacoso marë' chiniquën pitarëso pochin nitërinaco.
- Napotopirinacohüë', Sinioro o'marahuaton
catahuarinco.
- ¹⁴ Ina achinirincó ni'ton,
cantanën cantato chinotarahüë.
Insáchin nicha'ërinco.
- ¹⁵ Sinioro imamiatopisopita pëinënaquëso',
capa cancantatona', cantarapi.
Sinioro nohuanton Inimicoro'sa canapi ni'ton, napopi.
- ¹⁶ ¡Sinioro chiniquën nanantërinso', pa'yapiro!
¡Inaso' chiniquën nanantaton,
inimicoro'sa minsërin!
- ¹⁷ ¡Co chiminarahüë'! Yosë catahuararincó.

- Sinioro naporinso sha'huica'huaso marë' nanopiarahuë.
- ¹⁸ Sinioro chiniquën ana'intopirincohuë',
co chimirinquë a'parincohuë'.
- ¹⁹ Sinioro chinotacaso pëi' i'soatoco'.
- Ya'conato, "Yosparinquën Sinioro," ichi.
- ²⁰ Ina mini Sinioro ya'coananën.
Imamiatopisopita inaëchin ya'conapona'.
- ²¹ Nontëranquënso' a'panirancó ni'ton,
"Yosparinquën Sinioro," itaranquën.
Nicha'ërancoso marënta',
"Yosparinquën," itaranquën.
- ²² Pëina'piro'sa na'pi nocanatona të'yatopi.
Të'yatopirinahuë', hua'anëni maantarahuaton,
noya noya na'pi pochin acoantarín.
- ²³ Sinioro chachin ina pochin ninin.
Ina yonquiatëhua':
"¡Ma'pitacha nitotërin paya!"
tënëhua'.
- ²⁴ Iso mini tahuëri Siniorori acorinso'.
- Ina tahuëri nanirin ni'ton, capa cancantahua'.
- ²⁵ ¡Onpopionta Sinioro nicha'ëcoi!
¡Onpopionta catahuacoi noya noya ya'huëanta'!
- ²⁶ Sinioro chachin a'nara a'paimarin
hua'anëntiinpoaso marë'.
¡Ma noyacha inaso' o'maton hua'anëntarinpoa paya!
Yosë chinotacaso pëi quëran noya ya'huëcamaso marë'
sha'huitarinquëma'.

27 Sinioroso' Yosë ni'ton, a'pintatë
pochin nitarinpoa'.

Artaro pomonënpitaquë ina
marë' tēpacaiso ma'sharo'sa
a'sonco'.

28 Quëmaso' Sinioro chini chiní-
quën nanantëran.

“¡Ma noyanquëncha ninan
paya!”

ta'to chinotaranquën.

29 Tēhuëchachin Sinioroso' nóya
ni'ton, nosoromiatërinpoa'.

Ina marë' canpitanta': “Yospa-
rinquën,” itoco Yosë.

¡Ma noyacha Yosë
nanamënso paya!

119 97 ¡Quëma a'chinanso
Sinioro, pa'pi nosoro-
rahuë! ¡Ya'ipi tahuëri
ina yonquirárahüë!

98 Camaitëransopita hua'anënto-
miatërahüë.

Inapita catahuarinco ni'ton,
inimiconëhuëpita quëran
yonqui yonquínahuan ninahuë.

99 A'chintërinacosopita quëran
na'con na'con nitotërahüë nina-
tanahuë.

Camaitëransopita na'con
yonquirápato naporahuë.

100 Yonquínahuan mashoro'sa
quëran
na'con na'con nitotërahüë nina-
tanahuë.

Nanamën natëto naporahuë.

101 Nanamën natëca'huaso marë'
co noyahuë' ninahuësopita a'po-
rahuë.

102 Quëmachachin a'chintaranco
ni'ton,
sha'huiransopita co nanianta-
rahuë'.

103 Ninoi' cashi cashin irorë'.

Quëma nanamënso nipirinhüë',
ina quëran cashi cashin pochin
natanahuë.

104 Quëma nanamën cancantato,
yonquínahuan quëparitërahüë.
Napoaton nonpintëro'sa co quë'-
yarahüë'.

105 Tashi noya pacacaso marë'
nanparin a'piniinquë noya
pa'në'.

Inapochachin quëma nana-
mënso',
no'tëquën yonquica'huaso anito-
tërinco.

106 Noya nica'huaiso marë' sha'hui-
ransopita natëarahüë.
“Yoscoarë' natëarahüë,”
tënahüë ni'ton, napoarahüë.

107 Pa'pi napion cancantarahuë
Sinioro.

Nani sha'huitëranco catahuan-
coso ni'ton,
ananpitatë pochin nitoco.

108 “Yosparinquën Sinioro,” ta'to
chinotaranquën.
Ina natanaton, noya cancantë-
quë'.

Naporahuaton sha'huiransopita
a'chintoco.

109 Tëpachináchin nitárinaco.
Napoaporahuë',
co quëma a'chinansopita
naniantërahüë'.

110 Co noyahuë' nipisopita
pëcotanquë ma'sha manëso
pochin yanitërinaco.
Napoaporahuë', co quëma
nanamën naniantërahüë'.

111 Camaitëransopita quëtëranco
ni'ton,
hua'anëntomiatarahuë.
Inapita acapacancaninco ni'ton,
napoarahüë.

112 Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë'

- quëma pënëntëranso' natëca'-
huaso' nohuantërahuë.
Chiminaquë huarë' ina natëa-
rahuë.
- 129 Camaitëransopitaso', pa'pi
pa'yapiro'.
- Napoaton caso inapita natë-
rahuë.
- 130 Quëma nanamën natanpatora,
a'pintërëso pochin catahua-
rinco.
- Apinapichin yonquipisopitanta',
ina natanpachina, yonquínan-
huan quëparitapi.
- 131 Camaitëransopita pa'pi nohuan-
tërahuë.
- Ina marë' co napion ancantato
nontëranquën.
- 132 Nosororinënquënsopitaso',
noya nicatoran nosororan.
- Ina pochin canta', noya nica-
tonco nosoroco.
- 133 Nani sha'huitëranco catahuaan-
coso'.
- Ama co noyahuë' cancantëra-
huëso canaincosohuë'.
- 134 Piyapi'sa ma'sha yaonpotëri-
naco.
- Nicha'ëco ama ma'sha onpochi-
nacosohuë'.
- Quëma nanamën no'tëquën
yanatërahuë.
- 135 Caso piyapinëncó.
- Noya nicatoranco pënëntëranso-
pita a'chintoco.
- 136 Quëma a'chinansopita co piya-
pi'sa natëpihuë'.
- Ina marë' sëtato na'nërárahue'.
- 137 Quëmaso', noya coisë pochin-
quën.
- Sha'huiransopitanta no'tëquëná-
chin sha'huiran.
- 138 Ya'ipi camaitëransopitanta',
noyasáchin camaitëran.

- No'tëquënáchin sha'huitërancoi.
- 139 Quëma nanamën Sinioro
a'pitato
co napion ancantërahuë.
Inimiconëhuëpitaso', ina
naniantopi ni'ton,
ina pochin cancantërahuë.
- 140 Quëma sha'huitërancoisopitaso
sacai nanicaso nipirinhue',
quëma nohuanton nanirin.
Napoaton quëma nanamënso',
pa'pi nosororahuë'.
- 141 Caso, co máquëncohuë ni'ton,
nocaninaco.
Napoaporahuë', quëma nana-
mënso co naniantarahuë'.
- 142 Quëmaso' noya coisë pochin-
quën,
no'tëquënáchin sha'huiran.
A'chinansopitanta', no'tëquëná-
chin a'chinan.
- 143 Na'aro ma'sha onpoato co
napion ancantërahuë.
Napoaporahuë quëma camaitë-
ransopita
yonquiato noya cancantërahuë.
- 144 Camaitëransopitaso', no'tëquë-
náchin camaitëran.
Catahuaco yonquínahuan nicato
ya'huë'i.

Sinioro pa'poyarinpoaso'

- 121** ¹ Motopiro'sa në'përa-
huato naporahuë:
“¿Incha iporaso' catahuaincoso
marë' huë'nëpoya?” tënahue'.
- ² Sinioro chachin catahuaincoso
marë' huë'sarin.
Inaso' pi'iro'të acorahuaton,
isoro'panta acorin.
- ³ Ina a'paiarinpoa ni'ton,
co to'coitarihuahuë'.
Pa'poyainpoaso marë'
co pi'pian tëranta huë'ëponhuë'.

- ⁴ Inaso', co nito huë'ërinhuë'.
Israiro'sanpoa pa'poyainpoaso
marë'
co onporonta huë'ëponhuë'.
⁵ Siniro canpoaso' a'pairinpoa'.
Ina chachin pa'poyarinpoa'.
Catahuainpoaso marë'
canpoa pirayan nizarin.
⁶ Tahuërinta', co pi'i acoarinpoa-
huë'.
Yoquinta', co manta onpotarin-
poahuë'.
⁷ Nani ma'sha huëhuëpiro quëran
Siniro pa'poyarinpoa'.
Inapotarinpoa ni'ton, noya
nanpiarihua'.
⁸ Intohuasona pa'nëhuaquë,
Siniro pa'poyarinpoa'.
Co onporonta naniantarinpoa-
huë'.

Quirosarin yonquiatona cantapiso'

- 122** ¹“Siniro chinotacaso
pëiquë pa'ahua,”
itohuachinacora, inapitaro'co
capa cancantërahuë.
² ¡Ma noyacha Quirosarinso paya!
Ya'coananënpitataquëchin
ya'conatëhua',
capa cancantërehua'.
³ Iso ninanoso', Yosë chinotacaso
marë' ocoipi.
Napoaton isëquëso', noya nini-
catëhua ya'huëa'ahua'.
⁴ Isëquë chachin Siniro huënto-
nënpita huë'pi.
“Yosparinquën Siniro,” itacaiso
marë' huë'pi.
Israiro'sanpoa ina pochin camai-
rinpoa ni'ton, naporëhua'.
⁵ Isëquë coisëro'sa sacatopi.
Tapi quëran pipipisopita copir-
noro'santa',
isëquë hua'anëntopi.

- ⁶ Quirosarinquë sano ya'huëcaiso
marë' Yosë nontoco'.
Quirosarin pa'yatërehuasopi-
taso', noya ya'huëa'ahua'.
⁷ Iso ninano pairapipisoanaquë,
sano ni'tona', ya'huë'ina'.
Hua'ano'sa sacatopiquë sano
ni'tona', sacachina'.
⁸ Quëmopinëhuëpita inaquë ya'huëpi.
Amiconëhuëpitanta', inaquë ya'huëpi.
Inapita yonquiató:
“Inaquë sano ni'tona
ya'huë'ina',” tënahué.
⁹ Siniro chinotërehuaso pëi',
inaquë ya'huërin.
Napoaton inaquë noya ya'huë-
caiso', na'con nohuantarahuë.

Inimicoro'sa quëran nicha'ërin
ni'ton, “Yosparinquën,”
ta'tona', cantapiso'

Isona canta Tapiri ocoirin

- 124** ¹⁻²Yosë tëhuëchachin
catahuarinpoa'.
Co catahuarinpoahuë naporini,
inimiconënpoapita nani minsëi-
tonpoahuë'.
Inachachin ya'ipi israiro'sanpoa
sha'huiahua'.
Inimicoro'sa ahuëinënpoaso
marë' huë'pirinahuë',
Siniro catahuarinpoa'.
³ Co'so' ina catahuarinpoahuë
naporini,
ya'ipi mi'tëresó pochin nani
nichitënënpoahuë'.
Chininquën no'huitënënpoa',
napochitënënpoahuë'.
⁴ Pamari ma'sha quiquirinso pochin
nani ata'huanchitënënpoahuë'.
⁵ Pacon paquiiirinso pochin
nichitënënpoahuë'.
⁶ Tanan ni'niri ma'sha nashari-
rinso pochin

co oshata'itënënpoahuë'.

⁷ Huënsón acohuatëra, anpiantë-
huano'sa manë'.

Ohuëtëhuachinaso nipirinhüë',
cha'ërin.

Inapochachin inimicoro'sa
ma'sha yaonpotopirinhënpoa-
huë', cha'ërëhua'.

⁸ Sinioroáchin tëhuëchinsó' cata-
huarinpoa'.

Inaso', pí'iro'të acorahuaton,
isoro'panta acorin.

**Noya noya ya'huëantacaiso
marë' Yosë nontopiso'**

126 ¹⁻²Nisharo'sa ya'huëpique
parisitápirëhuahuë',

Sinioro nohuantón ya'huërë-
huaquë chachin

ya'huëantarëhua huachi.

Inaporëhuaso', hua'narëso
pochin cancantopirëhuahuë',
no'tëquën ni'tón, capa cancanta-
tëhua huinarëhua'.

Naporahuatëhua', nonca noncá-
chararëhua'.

Nisha nisha piyapiro'santa':
“¡Ma noyacha Siniorori cata-
huarin paya!” topi.

³ Tëhuëenchachin Siniorosó' panca
catahuarinpoa'.

Ina yonquiatëhua capa cancán-
tërëhua'.

⁴ Iporanta', Sinioro noya cata-
huaantacoi.

Niquipi inotëroquë co manta
paporinhüë'.

O'nanpachina napoaponahuë',
noya papoantarín.

Inapochachin quëmanta nícaton,
catahuacoi noya ya'huëanta'i.

⁵ Parisitatoi na'nërë'nachin sha'tërai.
Napoaponahuë', sha'tëraiso'
nanitohuachina,

capa cancantatoi masarai.

⁶ Sha'tamarë' ya'pirin quëpatëhua
na'nëpirëhuahuë',

capa cancantatëhua cantarë'na-
chin huënantarihua'.

Trico tonporo'sa ipo ipotahuatë-
hua', huënantarihua'.

**Yosë catahuahuachinpoa
noya ya'huërëhuaso'**

Isona canta, Saromon ocoirinsó'

127 ¹Co'só' Sinioro pëicasó'
catahuahuachinpoa-
huë',

topinan quëran pëina'piro'sa
sacatopi.

Co'só' Sinioro ninano a'paihua-
chinhuë',

topinan quëran a'paitoro'sa
a'paitopi.

² A'naquën tashirë chachin saca-
topi.

Naporahuatona chiníquën
sacatai huarë' coshatopi.

Napoaponaraihuë', co sano
cancantopihuë'.

Yosë nosororëhuasopitasó',
tashi noya huë'ëpirëhuahuë',
ina nohuantón noya cosharo
ya'huëtërinpoa'.

³ Sinioro catahuahuachinpoaso',
hui'nanpoapita ya'huëtërinpoa'.

⁴ Hui'napitasëhua hui'nanpoa
ya'huëtërinpoaso',

na'con catahuarinpoa'.

Sontaro, pë'chínan shinërëro'sa
së'quërinso pochin nipi.

⁵ Na'a shinërë ya'huëtërinpoaso
pochin

na'a hui'nahuanpatëhua', capa
cancantarihua'.

Inimiconënpoapita coisëquë
quëpahuachinpoa',
co atapanarinënpoahuë'.

**Yosë na'con na'con
nohuantërinso'**

130 ¹⁻²Pa'pi napion cancantato nontaranquën Siniro.

Natanatonco catahuaco.
Nosorochináchin nontarainquën ni'ton, catahuaco.

³ Quiyaso' piyapicoi oshahuanpi-raihuë', nontarainquën.

Co noyahuë' ninaiso' yonquiráran naporini,
co onporonta noya ni'itoncoihuë'.

⁴ Nipirinhüë' oshanëhuëi inquitërancoi ni'ton,
noya nicatëinquën chinotarainquën.

⁵ Ya'ipi cancanëhuë quëran catahuaancoso ninaranquën.
Nani sha'huitëranco ni'ton, "co nonpintarancohuë'," tënahüë.

⁶ A'paitoro'saso', tahuëricaso pa'pi ninapi.

Inapita quëran na'con na'con cariquënso', ninaranquën.

⁷ Ya'ipi israiro'sanpoa Siniro ninahua'.

Inaso' nosororinpoa ni'ton, noyá nicha'ësarinpoo'.

⁸ Canpoaso' ina piyapinënpoa ni'ton,

ya'ipi co noyahuë' ninëhuaso-pita, inquitarinpoo'.

**Papironia iro'sa
yonsanquë sëtopiso'**

137 ¹Papironia iro'sa yonsanquë huënséatoi na'nërai.

Quirosarin na'huanatoi naporai.

² Ninanoquë aramo nararo'sa ya'huërin.

Ina sé'paro'saquë arparo'sa pë'tënai.

³ Canatonacoi quëparinacoisopitaso':

"Quirosarinquë cantayantëramaso',
acoco natal'inquëma'," itërinacoi.

Ya'ipi ma'shanëhuëi osërëtapo-naracoihuë':

"Capa cancantatoma
Yosë cantanën acoco'," itërinacoi.

⁴ Napotopirinacoihuë' nisharo'sa ya'huëpikuëso',
¡co onporonta' Siniro cantanën canta'huaiso ya'huërinhuë'!

⁵ Quirosarinso', co onporonta naniantarahuë'.

Naniantohuatoso', inchinan imirahuë chachin tachichin.

⁶ Nënërahuënta piracotëquë chinpiaton tachichin.

Quirosarináchin yonquiatotëhuëinchinso', noya cancanchi.

⁷ Quirosarin ninano canahuachinara,

itomoro'sa capa cancantopi:

"¡Ohuatoco"! ¡Pairanën paquëëmarinquë huarë'

inapotoco!" topi.

Napopiso' yonquiaton Siniro inapitanta ana'intëquë'.

⁸ Canpitanta papironiaro'sa', ata'huantaponëma'.

Napotëramacoiso marë'

insosona nanirinso chachin ana'into huachinquëma',

tëhuëinchachin capa cancanchin.

⁹ Quëmapia'huanëmapita natëtëquë huíhuira'piapona'.

Insosona inapona'pi,

tëhuëinchachin capa cancanchin.

Yosëso ya'ipi nitotahuaton,
ya'ipi parti ya'huërinso'

Isonta canta, Tapiri ocoirin

- 139** ¹ Sinioro, quëmaso' nohuitatonco yonquirahuësonta nitotëran.
- ² Ya'ipi ninahuësopita quëmaso' nitotëran.
Aquërantã nipirinhue', ma'sona yonquirahuëso nitotëran.
- ³ Pa'patora, nitotëran.
Chinotohuatoranta', nitotëran.
Ya'ipi ninahuësopita, nitotëran.
- ⁴ Co nonshátërapirahuë tëranta', ma'sona ta'cahuaso' nani nitotëran.
- ⁵ Ya'ipi parti quëran tahuirapitatë pochin ya'copiranco.
Imiran quëran picopitatë pochin nitëranco.
- ⁶ Ya'ipi inaporanso yonquihuatora, pa'yanahuë.
Onpoatonso napomaranquën.
Yonquirahuëso', co inaquë huarë' icaninhue'.
- ⁷ Ispiritonën pata'huaso', jco onporonta nanichitohue'!
Ta'ananpipiranquënhue' tëranta', jco onporo pachitënquënhue'!
- ⁸ Pi'iro'tëquë pa'pirahuënta', inaquë quëmaso nisaran.
No'pa' acoporoquë pa'mapirahuë tëranta', inaquënta quëmaso ya'huëaran.
- ⁹⁻¹⁰ Inaira pochin yanponato, pi'i pipirinsõ parti pa'pirahuë tëranta', inaquë quëmaso ya'huëaran.
Marë Pancai' naniconinquë pa'naonta naporini, inaquënta inchinan imira quëran

së'quëatë quëparëso pochin co a'poitoncohuë'.

- ¹¹ "Tashinanquë na'pichi nipachin," tënhuënta naporini, co ina tëranta catahuaitoncohuë'.
- ¹² Tashinanquë tëranta co na'pichitënquënhue'.
Quëma marëso' tashinta', tahuëri pochin a'piánahuanin.
- ¹³ Ya'ipi nonëhuëquë ya'huërinso-pita quëmari acoran.
Quëma nohuanton mamahuë yo'namënuquë piyapi taranahuë.
- ¹⁴ Nani ma'sha ninansopita pa'ya-piro ni'ton, chinotaranquën.
"¡Ma'pitacha Sinioroso' acorin paya," tënhuë!
- ¹⁵ Yo'nancuë nonëhuë a'shininsõ, ya'ipi ni'nã.
No'pa' acoporoquë a'shinatë pochin nipirahuë', quëmaso ni'nãco.
- ¹⁶ Yo'nancuë nonëhuë a'shinasõ, ya'ipi ni'nã.
Onpo tahuërisona nanpica'hua-sonta', quëma acotëranco.
Co'huara nasichátërapohue', quiricanënuquë inapita ninshitëran.
- ¹⁷ ¡Manápocha quëmaso' Sinioro yonquiran paya!
Inapita pichirahuë naporini, co onporonta ya'ipi pichiitohue'.
- ¹⁸ Inapita pichicasõ' nohuantërahuë naporini, inotëro'mo quëran na'con na'con na'aïtonhuë'.
Pichirápirahuë tëranta', huë'ënanpiitohue'.
Capayataantahuatonta', quëmarë'co chachin nianta'itohue'.

- ¹⁹ ¡Sinioro, inpioro'sa ata'huan-tëquë huachi!
Tëpatoro'santa acopitëquë', co yani'nahuë'.
- ²⁰ Pinorinënquënsopita, topinan quëran chinitërenënquënsopita,
inapitanta acopitëquë'.
- ²¹ Co quë'yarinënquënsopitahuëso',
ïcarinta co quë'yarahuë'!
No'huirinënquënsopitanta', co noyahuë' ni'nahuë'.
- ²² Ya'ipi cancanëhuë quëran no'huirahuë'.
Inimicoro'sa pochin ni'nahuë'.
- ²³ Cancanëhuë Sinioro nicaton tantiaquë'.
Tënitonco yonquirahuësonta nitotëquë'.
- ²⁴ Co noyahuë' nisarahuë nipa-chinso',
nanpirin iraquë chachin ahuaniantaco.

Ya'ipi piyapinpoa Sinioro chinotacaso ya'huërinso'

Isonta canta', Tapiri ocoirin

145 ¹⁻²“¡Ma noyanquëncha quëmaso' Sinioro paya!”

- Quëmaso copirnonëhuënquën.
Chinotomiatáponquën.
Nani tahuëri naporápo. Co onporonta copitosarahuë'.
- ³ Sinioroso', chini chiníquën nanantërin.
Inasáchin noya noya chinotahua'.
- Chiníquën nanantërinso', co inquënpoa tëranta nitotarihuahuë'.
- ⁴⁻⁷ Hui'nahuëipitarë'coi chachin, hui'nahuëipitanta hui'ninarë chachin

- acoransopita yonquiatoi chinotápoínquën.
Chiníquën nanantaton nani ma'sha ninanso', sha'huirápoi.
- Noya noya ni'ton, huënaráchin ya'noransonta', sha'huirápoi.
Pa'yapiro ninansopita sha'huirápoi.
- Chiníquën nanantaton huëhuëpiro ninansopita sha'huirápoi.
- Noya noya ya'noranso sha'huirápoi.
Nosoromiatërancoiso' yonquiatoi sha'huirápoi.
Noyasáchin ninansonta', chiníquën sha'huirápoi.
Naporaiso', co onporonta nishatapoihuë'.
- ⁸ Sinioroso' noyápiachin cancantërin.
A'naroáchin yanosorotërin.
Co a'naroáchin no'huitërinhuë'.
Naporahuaton nosoromiatërinpoa'.
- ⁹ Inaso', ya'ipi marë' pa'pi noya ninin.
Ya'ipi acorinsopita noya a'pairin.
- ¹⁰ Nani ma'sha acoransopita Sinioro, chinochinën.
Imarinënquënsopitanta', noya chinochinën.
- ¹¹ Noya noya hua'anëntëranso' yonquiatona', sha'huiina'.
Chini chiníquën nanantaton catahuatëransopitanta', sha'huiina'.
- ¹² Ya'ipi nanitaparanso', piyapi'sa nitochina'.
Noya noya hua'anëntëransonta', nitochina'.
- ¹³ Quëma hua'anëntërancoisoso', ya'huëmiatarin.

Co onporonta quëmaso' hua'an
quëran pipiaranhuë'.

¹⁴ Anotërinso pochin nipsisopitaso',
Siniorori achiniantarin.

Sanpatopisopitanta', ahuanian-
tarin.

¹⁵ Quëmasáchin ya'ipiya në'përinën.
Tanasoï chachin coshara quëta-
maso marë' napopi.

¹⁶ Quëmari nosoroaton quëtohuatana,
ya'ipiya quëran macatona ca'pi.

¹⁷ Ma'pitaso nipachina, Sinioroso'
noyasáchin ninin.

Ya'ipi nininsopita nosoroaton
noya acorin.

¹⁸ Chinotërinso'pitaso', ya'carísha
quëran natanin.

Tëhuëenchachin nohuantatona
chinotopisopita, inapotërin.

¹⁹ Noya nicatona natëpisopitaso',
Siniorori nohuantopiso'
acotërin.

Catahuacaso marë' nontohuachi-
nara, natanaton nicha'ësarín.

²⁰ Sinioro nosoropisopitaso', inari
pa'poyararin.

Co noyahuë' nipsisopitaso', ata'-
huanarin.

²¹ Sinioro chinotato:

“¡Ma noyacha inaso paya!” ichi.

¡Ya'ipiya quëran Sinioro chino-
tahua'!

¡Ama onporonta copitahuasohuë'!

**Ya'ipi acorinsopitari
Sinioro pa'yatopiso'**

148 ¹ ¡Ma noyacha Sinioroso
paya!

¡Inápaquë ya'huëramasopita ina
chinotoco'!

¡Pi'iro'të quëran huarë' ina
pa'yatoco'!

² ¡Ya'ipi Sinioro anquëninëpitari
ina chinochina'!

¡Ina sontaronëna nipsisopitanta',
ina pa'yachina'!

³ Pi'i, yoqui, inapitanta ina chino-
china'.

Tayoraro'sa huënaráchin nipiso-
pitanta', ina pa'yachina'.

⁴ Ina inápa pi'iro'të nininsonta',
ina chinochin.

Pi'iro'të aipi i' ya'huërinsonta',
ina pa'yachin.

⁵ Ya'ipi inapitari Sinioro chino-
china'.

Ina camaitërin quëran ya'ipi
inapita ya'huëpi.

⁶ Inari ya'huëmiatacaiso marë'
inapita acorin.

Onpo ya'huëcaisonta', inari
acotëra'piarin.

Napoaton co onporonta tapiapo-
nahuë'.

⁷ Isoro'paquë ya'huëramasopi-
tanta', Sinioro chinotoco'.

Ya'ipi marë anpotërinso'pita,
inaquë panca ma'shara'sa
ya'huërinso',

⁸ o'cori', ocai anotërinso',
ocai tachitërinso', noyahuan
chitoro',

Yosëri camaihuachina panca
ihuan pa'ninso',

⁹ motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
ya'ipi nonararo'sa', huayo
nararo'sa',

¹⁰ pë'tahuaro'sa', tanan ma'shara'sa',
anpíantëhuano'sa', niohuarato-
na'piro'sa',

¹¹ ya'ipi copirnoros'a', ya'ipi piya-
pinënpita,
hua'ano'sa', coisëro'sa',

¹² quëmapi'sa', sanapi'sa',
hui'napi'sa', mashoro'sa',
hua'huaro'sa', payaro'sa',

¹³ ¡ya'ipinquëma canpitanta',
Sinioro chinotoco'!

Inaíchin chini chiníquën nanan-
tërin ni'ton, pa'yatoco'.

Pi'iro'të', isoro'pa', inapitaso
noyápiachin ya'nopi.

Yosëso nipirinhüë', inapita
quëran noya noya ya'norin.

¹⁴ ¡Piyapinënpitanpoa chiníquën
nanan quëtërinpoa'!

Ya'ipi imarinsopitari chino-
china'.

Israiro'sanpoaso', cancantërin-
poa'.

Ina piyapinënpoa ninëhua'.

¡Ma noyacha Sinioroso paya!

**Nisha nisha pi'niatona Sinioro
chinotacaso sha'huirinso'**

150 ¹ ¡Ma noyacha Sinioroso
paya!

Sinioroso' pëinënuë ya'huëarin.

Niyontonahuatëhua', inaquë
chinotahua'.

Pi'iro'tëquë acorinsopita nica-
tëhua',

chiníquën nanantërinso'
yonquia'ahua'.

² Ya'ipi nanitahuaton nani ma'sha
ninin. Ina marë' pa'yatahua'.

Íráca quëran huarë' ya'ipi hua'a-
nëntarin.

Ina yonquiatëhua': "Yosparin-
quën Sinioro," itahua'.

³ Tronpitaro'sa pihuitëhua', ina
chinotahua'.

Nisha nisha arparo'sa pi'nia-
tëhua cantahua'.

⁴ Pantiritanta pi'niatëhua',
Sinioro marë' nansaahua'.

Nisha nisha pirinan, pihuitë-
hua', ina pa'yatahua'.

⁵ Pinca pinca ta'tëhua', Yosë
yonquia'ahua'.

Shari shari ta'tëhua', "Yosparin-
quën," itahua'.

⁶ Ya'ipi nanpirëhuasopita inasá-
chin chinotahua'.

¡Ma noyacha Sinioroso paya!
itahua'.